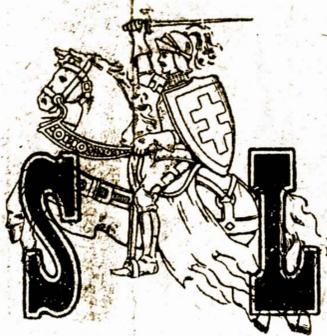

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 5

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS., 1 d. Vasario (February), 1923.

KAINA 5 CENTAI.

Vol. IX.

KLAIPĖDOS KRAŠTO LIETUVIŲ SUVAŽIA VIMAS NUTARĖ JUNGTI SU LIETUVA. A. SMETONA NEPAPRASTAS PASIUNTINIS KLAIPĖDON

Klaipėdiečiai remia valdžią. Lietuvių mušis su lenkais ties Širvintais. Lenkai ir rusai mobilizuojasi. Rumunija rengiasi prie karės su vengrais. Rusija prasergsti Lenkiją. Vokiečiai rengiasi sukilt prieš francuzus. Saksonijos žydų protestas. Prezidentas mano apie pasaulinę taikos konferenciją.

NEPATVIRTINTOS ŽINIOS APIE KLAIPĖDĄ.

Praėjusioje savaitėje parėjo iš Rygos žinia, jog talkininkai Klaipėdą pripažino Lietuvai, bet tą žinią iki šiol nekas nepatvirtino, todėl liekasi ja skaityti neteisinga. Iš visko liekasi tik dasiprotėt, kad Lietuva pilnai tikisi, jog Klaipėda bus pripažinta Lietuvai. Kol kas Klaipėdoje yra lietuvių valdžia, vienok francuzų kontrolė ten yra kaip buvusi.

ŠILUTĖS SEIMO ATSTOVŲ NUTARIMAS.

Kaunas, Lietuvoj (Elta). Ambasadorių konferencija prašė Lietuvai intervencijos ginklu paliaubų išlaikymui Klaipėdoj. Konferencija paaiškino, kad tolerūs dabartinė padėtį. Šilutėje atsibuvo Klaipėdos krašto visų apskričių suvažiavimas, kurio atstovai užgyrė naujos valdžios darbą ir nutarė jungtis prie Lietuvos seimo rezoliucijos pamatais (L.I.B.).

ANTANAS SMETONA PASIUNTINIS KLAIPĖDON.

Kaunas, Lietuvoj (Elta). Buvęs Lietuvos pirmuoju prezidentu Antanas Smetona Lietuvos valdžios tapo paskirtas specialiuoju atstovu Klaipėdon, prie talkininkų (L.I.B.). Iš to aišku, kad Klaipėdoj esanti francuzų "kontrolieriai" sutiko pripažinti lietuvių valdžią Klaipėdoj. Red.).

KLAIPĖDIEČIAI REMIA NAUJĄ VALDŽIĄ.

Kaunas, Lietuvoj (Elta). Priešingai francuzų žinioms, "Heidekrug'o Landštagas", visų Klaipėdos krašto apskričių atstovų susirinkimas Šilutėje vienbalsiai užgyrė naują Klaipėdos valdžią. Darbininkų susirinkimas iš savo tarpo išrinko du delegatus tarybon. Du nariai senosios direkcijos paliausuota visai be francuzų komandanto Patisne pritarimo (L.I.B.).

KLAIPĖDA IR MOSUL EUROPAI PAVOJUS.

Paris, Francuzijoje. Strategikas C. F. Bertelli tarptautiškos žinių agentūros korespondentui pasakoja, kad Europai grėšią pavojum Mosul ir Klaipėda. Jis sako, kad jeigu Lenkija mėgins eit išvartyt lietuvius iš

Klaipėdos, tada Rusija tikrais eis kariaut Lenkiją ir apgint Lietuvą. Ir šiadien Rusija jau turi 11 korpusų kariumenės prie Lietuvos rubežiaus. Talkininkai negali siųst savo kariumenę nė laivus prie Klaipėdos dėl įvairių nepatogumų, tad bandė gražiai prašyt lietuvių pasitraukimo, bet lietuviai atsakė: "Mes niekad iš Klaipėdos nesitrauksime." Ir jeigu lenkai eis kariaut lietuvius, francuzai bus priversti eit lenkams talkon ir tada rusai stos už lietuvius, o turkai apšauks Balkanams karę, ir tada pasaulis užsielispsnos naujos karės liepsna.

LIETUVŲ KOVA SU LENKAIMS TIES ŠIRVINTAIS.

Sulyg Viliaus lenkų žinių, ties Širvintais ištiko dideli mušiai lietuvių kariumenės su lenkais. Lietuvių pusėje krito 30 kareivių ir vietinių gyventojų, lenkų pusėje ir apie tiek žuvo. Lietuviai vienok išlaikė pozicijas ir laimėjo mušį, užimant Avizonių kaimą. Iš to matoma, kad lenkai vis gilyn lenda į neutrališką zoną ir bando jos didesnius plotus užimti sauališka.

SENATORIUS KALTINA FRANCUZUS.

Washington, D. C. Oklahomos senatorius Owen savo kalboje pasmerkė francuzus už įsiveržimą Vokietijon ir pasakė, kad Suvienytos Valstijos privalo ilgai nelaukiant įsikilt užtartinan Vokietijos ir paliept francuzams iš okupuotos teritorijos pasitraukt, Vokietijos skolų išmokėjimo klausimą pavedant tarptautiskam teismui išrišt.

EKSAREIVIS UŽPUOLĖ KARALIŲ.

London, Anglijoj. Į St. Poncekrace stotį parbėgus traukiniu, kuriuomi parvažiavo iš Sandringham tvirtovės karalius Jurgis ir jo žmona, prie karaliaus prisoko ekskareivis, einantiš lazdomis pasiramščiuojant, ir nieko nelaukęs iškėlė lazda, kad ją kirtus karaliaus galvon, bet greitai jį sulaukė arti stovėjęs policistas ir karalius likosi ne užgautas. Suimtas pasirodė turis nesveiką protą dėl kanuolės šuvis sužeidimo, pasaulinės karės laukuose.

RUSAI VERS KAIMIEČIUS PRIE DARBO.

Vladivostok, Sibyre. Rusų bolševikų valdžia atkreipė akį į kaimiečius, kurie čia yra savininkais didelių žemės plotų ir prie kurių jie nieko neviekia, patys vien užsiimdami medžioklėmis ir žvejoniėmis, kuomet žemės apdirbimui samdo Koreos gyventojus, o tie čia užviešpatavę visą žemdirbystę. Nuo pavasario valdžia žada atimti vietiniams kaimiečiams žemę, paliekant jiems tik tokius sklypus, kuriuos jie patys galėtų apdirbt.

ISDEGINO ANT KRUTINĖS KRYŽIŲ.

Tillamook, Ore. Nefada Standish čia užsiėmė deginti dirbimui ir pardavinėjimui. Gavo jį kelis anonimiškus laiškus, kurių autoriai reikalavo ją paliaut dirbt degtinę, bet ji neklausė. Tad vieną vėlyvą vakarą į jos namus įsilaužė keliolika apsimaskavusių vyrų ir tie į kaitinę geležį iki raudonumo, jai ant nuogos krutinės išdegino kryžių.

TAIKA ANGLIAKASIŲ SU OPERATORIAIS.

New York, N. Y. Čia pasibaigė konferencija Illinois ir Indiana valstijų bitumino kasyklų operatorių ir angliakasių, tarpe kurių padaryta skaitant vienim metam, skaitant pirma diena Balandžio. Angliakasiams užtikrinta algos kokias jie gavo iki šiol. Dabar kita konferencija atsibus Ohio valstijos kasyklų operatorių ir angliakasių.

FRANCUZAI GAZDINA VOKIEČIUS.

Dusseldorf, Vokietijoje. Francuzai visokiais budais gazdina vokiečius ir nori išgazdint iš jų penkis šimtus milijonų auksinių markių, bet niekas iš to ne išėina. Apšaukę visoj Bavarijoj karės stovį areštuoja kiekvieną nužiurėtą vokiečių, stato prieš karišką teismą, bet ir vėl paleidžia. Visas aplinkes apstatė šliaužais, kulksvaidžiais ir sunkiomis kanuolėmis, bet ir tomis reikalautas markes ne išbaido.

TIKISI GAUT UŽSAKYMUS IŠ JAPONIJOS.

Washington, D. C. Pramonės centruose tikimasi, kad su ateinančiu pavasariu Suvienytų Valstijų fabrikantai

gaus didelius užsakymus iš Japonijos, kadangi visi jos užsakymai, duoti Vokietijos fabrikantams, dėlei francuzų okupacijos turės but panaikinti dėl užgrėbimo fabrikų, geležinkelių ir kasyklų. Jei čia bus gauta užsakymai, tai fabrikai turės beveik porai metų darbo.

VOKIEČIŲ DEMONSTRACIJOS PRIEŠ FRANCUZUS.

Dusseldorf, Vokietijoje. Francuzams areštavus vietinį vokiečių vadą Schultius, vokiečiai surengė demonstracijas, kad tuomi užprotestavus. Demonstrantai gatvėse ėmė giedot "Dietschland Uber Alles" ir "Die Wacht Am Rhine". Francuzai kareiviai šovė į demonstrantus ir kels jų sužeidė. Essene, Koenigsallee, Grasdolplatz ir kituose miestuose demonstracijos atsikartoja.

TRUKSMAS KAREIVIAM PASITRAUKIAN.

Coblentz, Vokietijoje. Pasitraukiant Suvienytų Valstijų kariumenei ir keliaujant namo, čia vokiečiai sukelė demonstracijas prieš francuzus ir ėmė Suv. Valstijų kariumenei giedot savo patriotiškas giesmes. Francuzai bandė demonstrantus areštuot, bet S. Valstijų kariška policija to neprileido kol kariumene iš miesto išėjo.

PAGEIDAUJA TAIKOS KONFERENCIJOS.

Washington, D. C. Ohio valstijos senatorius Chalmer jteikė senatui rezoliuciją, kuria patariama paskirti tam tikrą komisiją iš penkių senatorių, kuri imtųsi spaudoje propagandos spyrimui prezidento Harding prie sušaukimo pasaulinės taikos konferencijos, kad tuomi apsaugojus pasaulio civilizaciją nuo abelno jos sugriuvimo.

ČEKOSLOVAKIJA LEIS SAVO PINIGUS.

New York, N. Y. Čekoslavijos konsulio A. Broz suteiktų žinių, Čekoslavijos valdžia nutarė išleisti savo pinigus, paremtus auksu, kaip kad Lietuva išleido. Bus išleista "dukatai" iš 986.1—9 auksu ir 13.8—9 vario (71—72). Vienoj pusėj šių pinigų bus veidas kuni-

gaikščio Vaclovo, su žodžiais aplink: "nedaj zahinuti nam ni budoučim", kitoj pusėj sardokas su parąšu: "Republika Československa".

RUMUNIJĄ RENGIA SI KAREN SU VENGRIJA.

Rumunija skubina mobilizuoja savo kariumenę ir ją gabena prie Vengrijos rubežiaus. Pastaromis dienomis keturios divizijos rumunų perėję rubežių užėmė vengrų kaimus Arad ir Szatmar. Vengrija irgi stiprina savo spēkas, bet tikisi, kad negalės atsilaukyt prieš rumunus; gal jieskos kur nors talkos.

RUSIJA PRASERGSTI LENKIJĄ.

Stokholm, Švedijoje. Maskvos laikraščiai be palovos Lenkijai duoda pasargas, kad ji nesikėsintų užpuilt Vokietiją, ar tai pavieniu, ar francuzams talkininkaujant, nes taip pasielgiant kils abelna Europos karė, už kurią visa atsakomybė puls ant Lenkijos. Prie to Smolenske ir Vitbske rusų kariumene stovi prirengta ir laukia kasžinko, o kadangi kariumeneje yra rugonių, tai ten apšaukta karės stovis. Prie Dvinos rusai stiprina tvirtovę, kas panašu rengimuisi karėn.

SAKSONIJOS ŽYDŲ PROTESTAS.

Berlin, Vokietijoje. Saksonijos mokyklų direkcija išleido uždraudimą žydams, lankantiems mokyklas, švest savo religiškas šventes ir dėl jų apleist mokyklas. Direkcija paaiškina, kad dėl jų reikia ir kitų tikybių mokinius paleist iš mokyklų, kad žydai mokyklon nesilanko, o tas yra pragaistingu. Dėl tokio direkcijos uždraudimo žydai pakėlė didelius protestus.

LENKIJA MOBILIZUOJA KARIUMENĘ.

Moskva, Rusijoje. Lenkija mobilizuoja kariumene ir gabena ją prie Vokietijos rubežių, iš kur mano užpuilt vokiškąją Sileziją. Pastaromis dienomis pašaukta visi atsitarnavę technikai prie pačtu, telegrafų ir geležinkelių, prisakant, kad visi būtų prisirengę keliaut į Ruhr, kur francuzams truksta safiu techniku užėmimui vietų sustraikavusių vokiečių.

FRANCUZIJĄ NAIKINS VERGIJA.

Geneva, Šveicarijoj. Francuzijos valdžia apreiškė tautų lygai, kad ji imsis veikimo panaikinimui vergijos vakarinėj Afrikoj ir francuziškame Konge, kur iki šiol buvo pardavinėjama žmonės. Sulyg Francuzijos paaiškinimo, kiekvienas, kuris pirks, ar parduos čia gyvenančius žmones, tas bus baudžiamas nuo dviejų iki penkių metų kalėjimu ir 500—5000 frankų pinigine bauda.

FRANCUZAI NUBAUDĖ VOKIEČIUS MAGNATUS.

Mayence, Vokietijoje. Francuzų kariškas teismas apkaltino vokiečius magnatus užtai, kad tie atsakė veikt bendrai su francuzais, atnaujinant gabenimą anglių Francuzijon. Apkaltintais yra: Thissen 5,100, Olfe 224,300, Spindler 47,752, Kesten 15,632, Wuestenhoefer 8640 ir Tengelman, Esseno kietųjų anglių kasyklų savininkas, 6020 frankų baudos.

EKSKAIZERIO ŠEIMYNIŠKAS GYVENIMAS.

London, Anglijoj. Ekskaiserio Viliaus šeiminyskas gyvenimas yra neužvydėtinas. Gyvena jis atskirai nuo savo pačios, kitoje dalyje tvirtovės, kadangi jo pačios vaikai jo neapkenčia, gi jo vaikai šalinasi nuo jo, neapkenčia savo močekos. Pats Vilius labai susirupinęs ir sunykęs, blogai išrodo, visai nepalyginamai kaip išrodė prieš vestuves.

PRASALINO IŠ BIRŽOS PINIGUS.

New York, N. Y. Pirklybos komisija prasalino iš tarptautiškos biržos Vokietijos ir Rusijos rublius, dėl jų visuotino kurse nusmukimo, ir todėl šių valstybių pinigai tarptautiškoje pirklyboje liekasi visai neskaitytomais. Jei tos valstybės norės ką pirkėt užrubežiuose, turės mokėt tik grynu auksu, arba svetimų valstybių pinigais.

TARYBOS TARP RUSIJS IR ČINIJOS.

Shanghai, Činijoje. Tokio iškeliauvo Činijos pasiuntinys dr. Sun Jat Sen, kur sutiks su Rusijos atstovu Joffe, kad aptarus tarpavinius reikalus dėlėi Mongolien.

jos, už kurią tarp vienos ir kitos šalies ginčai jau nuo seniai tęsiasi. Činija reikalauja, kad Mongolija būtų paliausuota iš svetimos kontrolės, gi Rusija skaitosi prie jos turinti pretensijas.

JIESKO BUDO PAGERINIMUI PIRKLYBOS.

Lisbon, Portugalijoje. Kad pagerinus šalies pramonę, valdžia įteikė parlamentui projektą, kuriuomi pasiuloma Lisboną padaryt tarptautiška priepilauka visų valstybių pramonės laivams. Tuomi manoma patraukt čia užrubežinius laivus, kurie be maitų galėtų atgabent parduot savo tavorus.

NESUTIKIMAI FRANCUZŲ KABINETE.

Paris, Francuzijoje. Ministrų gabinetas pasidalino į dvi dalis, kurių didesnė stovi priemero Poincar pusėje, gi kita, mažesnė, priešinasi Ruhro okupacijai ir tikrina, kad okupavimas yra priešingu Versaliaus sutarčiai. Priemeras su savo šalininkais tikrina, kad pasiuntimas kariumenės nėra Francuzijos sauališkas žygis, bet pildymas norų didžiūmos talkininkų.

ARGENTINŲ DIDELI KARŠČIAI.

Buenos Aires, Argentina (pietinė Amerika). Pastaromis dienomis čia siaučia dideli karščiai, kokių nebuvo per pastaruosius penkiolika metų. Praėjusioje savaitėje termometras pašoko iki 104 laipsnių. Dienomis žmonės negali atvirame lauke dirbt, naktimis vėl negalima užmigti. Daugelis žmonių alpsta, kiti vėl serga karščiu ligomis.

Včiausios žinios.

Pasikėsinimas. Vaziuojant francuzų generolui Weigant su savo stabu iš paryžiaus į Dosseldorf, ties Dueren vokiečiai išardė geležinkelį. Trukiai nuvirtus, 20 ypatų sužeista.

Ruhro teritorijoje ant geležinkelių vokiečiai drasko signalus, kad suklaidint francuzų vedamus trukius.

Coblentze sustraikavus višiemis darbininkams, miestams likosi be žiburčių ir vandens.

KORESPONDENCIJOS IŠ LIETUVOS.

Gandai apie Klaipėdą. Kaunas 12—1—1923. Pastaromis dienomis Kaune išsiplatino visokios kalbės apie nepaprastus įvykius Klaipėdoje. Vieni rimtai kalba, buk sukilę Klaipėdos krašto lietuviai išvyjo iš ten francuzus ir paėmė į savo rankas valdžią. Kiti gi pranašauja, kad Lietuvos kariuomenė, perėjusi Klaipėdos krašto rubežių ir užėmusi Klaipėdą. Gi šiadien (12 Sausio) atėjus iš Šiaulių į Kauną trukiui, trukio aptarnautojai pasakojo, kad ties Klaipėda nuo Lietuvos pusės esąs išardytas geležinkelis ir dėl to nuėjusis iš Lietuvos trukis pasiliko Klaipėdoje. Abelnai apie Klaipėdą vyruoja įvairių įvairiausių gandai ir dėlto Kauno komendantas net išleido aštrių skelbimų, grasindamas aštria bauda už skleidimą nesamoniškų gandų.

Kauno lietuviai.

Keista žiema. Kaunas Praėjusiais metais Lietuvoj žiemą turėjo perdaug šaltą, kuri labai prikankino žmones, o ypač biednuomenę. Šiais gi metais žiemos visai nėra. Iš rudens buvo pradėję šalt ir prisnigę kiek sniego, o 4 Gruodžio užšalęs net buvo ir sustojęs Nemunas, bet po keliato dienų pradėjus lyt, vėl išnešė ledą ir nuo pusės Gruodžio iki šiol nebuvo jokių šalčių.

Oras visai nepanašus į žiemos metų, bet visai lyg būtų pavasaris — Balandžio mėnuo. Sniego nėra nė kiek, žemė palaida (nė kiek ne įšalus), oras nešaltas, tankiai lyja. Apie Tauragę ir Pažarūnus po Trijų Karalių laukuose buvo matyti žmones ariant rugienas. Iš tokios nepaprastos žiemos žmonės labai stebisi ir imasi spėlioti kokia gali būti vasara iš po tokios keistos žiemos ar busianti perkaršta, arba visai šalta.

Korespondentas

Vilniaus gyvenimas.

Vilnius, 15. VII. 22. Vilniuje dabar gyvena nepaprastose atmosferoje. Pirmiausia, tai Vilniaus žmonės. Žmonės kiekvienam iš jų pažūrėjus į akis, atrodo nuliudę, susimastę, kasžin kokios laukian tieji permamos... Pilnos gatvių sienos aplipintos įvairiaisiais atsišaukimais, kvietimais į šlykščiausius prieš lietuvius nukreiptus "viečius", minios mūsų miesto yra visaf sufanatizuotos įvairių agentų, kurie nesigaili išliet ant lietuvių savo šiukšlį.

Mūsų, lietuvių gyvenimas savo sostiņėje yra apmiręs, prisilęgtas. Antras mėnuo bėgiasi, o mes neturime žodžio ir spaudos laisvės, kiekviename žingsnyje persekiojimai. Prokuros partfeliai prikimšti lietuvių redaktorių bylomis, kurie ir dabar sėdi augštuose Lukiškių "akademijos" rumuose, kankinasi užtai, kad dryso pasakyt tiesos žodį, dryso pakalbėti kaipo lietuviai į demoracijoje liudij, kuri taip pat kalbėja nemažesnę persekiojimą už vilniečius.

Sunkus mūsų vilniečių lie-

tuvių gyvenimas, bet Dievas vienas žino, kada mums laimės saulutė užtekės, kada jinaį praskleis, parodys, savopirmuosius spindulius, kurie nušviestų, nuramintų surakintas ir supančiotas mūsų širdis. Ir nonoroms prisimena senas priežodis, kuris visai teisingai nupiešia mūsų padėjimą—"Kol saulė užtekės, rasa akis iššės".

Taip... Bet mes, kurie perėjom Sibirius, Kamčatkas, Viazmas ir taip t., nenusi-gastam dabar, jog retas lietuvis yra nebuve toje "akademijoje". Tačiau iš kitos pusės atsiminus tuos, kurie gal ir gyvybę yra padėję už tėvynę, priduoada ir mums vilties, ir mes iš paskutiniųjų savo jėgų prisimindami mūsų dainiaus žodžius — Neįveiksit sunau siaurės mūsų širdys tvirtos, seniai buvo išmėgintos, seniai keptos, virtos... Dirbame ir dirbsime taip, kaip pridere dirbt geriams tautiečiams kuriems tėvynė pirmoje vietoje stovi.

Apsilankius Vilniuje, rodosi, kuogreičiausiai spruktum, bėgtum iš to persekiojancio mus miesto, bet sykiu atsiminus, kad čia mūsų sostiņe, čia mūsų širdis, vis mūsų tautos viltis, kad ir sunku, kad ir persekioja, bet malonu kentėti, malonu jaustis savoje sostiņėje tą nuosėdą, jaučiant savo širdierilumoje, kad neryt tai poryt, trucks šie mūsų amžiai aržantieji pančiai.

Galindų Ainis

Igriuvo lubos. Salėje, kur labar laikoma Lietuvos seimnos posėdžiai, per kalėdas trijose vietose įgriuvo lubos. Žugedusios vietos taisoma, bet inžinieriai ištyrę aiškina, kad laikui bėgant visos ubos gali nugriuti ir kai ką sužeist ar užmušt. Reiškia, reikia visas lubas atnaujinti.

Prikazas. A. Ivaškevičius iš So. Bostono, nuvykęs į Klaipėdą, iš ten telegrafu pasiuntė Lietuvos valdžią "prikazą", paliepdamas J. Gabriulį nesuteikt jokių įgaliojimų užrubežiuose, nes "o atstovaujami "Amerikos lietuviai" tam yra priešingi.

Tiškevičius su lenkais Klaipėdoj inkorporuota lenkiska žibalo firma vadinama "Benedikt Tyszkiewicz & Co.", kurios prezidentu yra Benediktas Tiškevičius iš Raudondvario šale Kauno. Tokiu būdu matoma, kad Tiškevičiai nors ir lietuviai, vienok nuo lenkų pasitraukt nė nemano.

Neteisingi rinkimai. Kaune įvykęs teisėjų suvažiavimas sprendė, ar teisingai išrinkta Lietuvai prezidentas Stulginskas. Po išnagrėjimų dauguma balsų pripažinta, kad rinkimai atlikta neteisingai, kadangi sulyg konstitucijos nebuvo rinkimuose atstovų daugumos.

Apvogė dr. Basanavičių. Vilniuje, į gyvenimą lietuviams plačiai žinomo ir visų gerbiamo daktaro Jono Basanavičiaus namus prie

Gimnazijos gatvės įsikraustė ikišiol nesusektas vagilius ir pavogė kaurą (žvėries kailis, tiesiamas ant grindų) vertą du milijonu lenkiškų markių.

Visgi ne lenkų. Vilniaus lenkai jau nuo seniai vatikanui piršo sufraganą lenką, kad tas pavaduotų lietuvių vyskupą Matulevičių, vienok vatikanas ne išklause ir sufraganu paskyrė baltgudį Abrantovičą. Lenkai dabar keikia lietuvius ir vatikaną.

Maldos už prezidentą. Gruzdžių klebonas kun. Gaudėsius per kalėdas bažnyčioj susirinkusiems liepė melstis už Lietuvos prezidentą Stulginską, už seimo atstovus krikščionis demokratius ir už tuos, kurie rinkimuose už juos balsavo, meldžiant Dievą, kad atitolintų nuo jų nelaimės.

Lenkų krykštavimai. Prieš naujus metus Kauno rotušėje, miesto tarnų vakaruškose vienas iš besilinksmiančių, išgėręs taurę "karčiosios" ir trenkdamas taurę į grindis balsiai sušuko "Niech żyja Polska". Lietuviai tuomi pasipiktinę iškėlė protestą lenkų krykštavimui tokių surų, kad tas turėjo iš vakaruškų pabėgt.

Naujas geležinkelis. Nuo Kazlų Kalvariijos linkon dabar vedama naujas Lietuvos geležinkelis. Iš Kazlų Mariampolę jau atėjo pirnas trukis, kurį lietuviai iškilmingai pasitiko. Toliau Kalvariijos linkon kelias dainegreita bus pabaigtas dėl stokos tiltams medegos.

Gera mintis. Vilkaviškyje dabar stovi vokiečių okupacijos pastatytas paminklas. Visas purvais aptaškytas ir apdaužytas. Tuli iš vietinių lietuvių tėvynainių mano, kad būtų geriausia šį paminklą pašalinus ir jo vietoj pratačius paminklą Vinco Kudirkos. Sveika ir pagirti na mintis.

Dideli potviniai. Šakių apinkėse staiga ėmęs tirp sniegas padarė labai daug vandens, kuris susirinkęs upelius nunešė daug tiltų. Per Aukspirtą ir Siesartį dabar žmonės negali pasiekt Naumiestį ir turi laukt kol tiltai bus pataisyti, bet tai symas nežinia kada įvyks.

Nauji oficerai. Mariampolėje, Rygiškių Jono gimnazijoj išlaikė pasekmingai egzaminus nauji oficerai kuriais yra: K. Ališauskas, S. Bagdonas, F. Barkauskas, J. Budzila, K. Laputis, J. Patašius ir J. Rauba.

Klaipėdiškiai šaukiasi pagalbos.

NUO JŲ GAUTA RADIOGRAMA CHICAGOJ.

Reikia jiems gelbėti susivienyt su Lietuva.

Lietuvos Šaulių Atstovams A. Žmuidzinavičius gavo iš Klaipėdos šitokią radiogramą:

"Perduokit broliams Amerikiečiams.—Įvykęs Šilutėje šių metų, Sausio 19 dieną krašto Seimas sveikina tolimo užjurio brolius lietuvius ir tikisi, kad jie kartu su mumis sunkioje mūsų kovoje už laisvę.

Broliai Amerikiečiai! Iš Lietuvos Šaulių mes tikimės narsių savanorių, kurie savo kraują ir gyvastį aukaudami padės mūsų krašto jaunai kareivijai grumtis su priešais. Bet mūsų kovai reikalingi ginklai, drabužiai ir maistas, o tam reikalingi pinigai. Šitos tai paramos mes tikimės gaut iš jusų.

Valio, mūsų visų kova už krašto laisvę!

Valio, tos kovos galas — suvienytoji Lietuva!

Vyriausias Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas.
P.S. Aukas Šauliams ir klaipėdiškiam galima siųst per Lietuvos Šaulių Rėmėjų komitetą, adresas: A. Žmuidzinavičius, 3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Laiškas į Redakciją.

Holyoke, Mass.
Sausio 20, 1923.

Guodojama "Amerikos Lietuvis" Redakcija! "Amerikos Lietuvis" 2 No. šių netų tilpo mane pažeminar ti žinia, į kurią čia turiu šitą ką pasakyti:

Nė vienas gyvas žmogus neturi jokios tiesos manę kaltinti apgavystėje, jeigu jis tuomi nenori pasirodyt pats tokiu esąs. Pažystant mane Worcesteriečiai žinotjerai, kad aš niekam jokios kriaudos nėsu daręs ir neturiu prie to palinkimo. Aš paaiškinu visų žinią, jog redariau minėtai Juozapatai Tuomas jokių prižadų jorvedime, nė jokių raštiškų tame reikale dokumentų apgaulingai nė kitaip nėsu daręs, nė jų matęs, nė jokios piniginės pašelpos iš viršminėtos Juozapatos Tuomas nėsu nė reikalavęs, nė jos gavęs.

Ar dar reikia juokingesnio paskalo, kaip tvirtini mas, kad moteriška. ypatė ką tik atkeliavus Amerikon nemokėdama angliškai nė rašyt nė skaityt, apart savę išsimaitinimo dar valiųjų ke nors išleist augštuosiuosna moksluosna, kas paprastai reikalauja kokių dviejų dešėktų metų laiko.

Čia jau išėina, kad arbr aš esu toks "cudauanas" jog netikėtinais budais stojausi mokslo vyru, arba turi būt labai "cudauanas" toks mokslo žmonių "meisteris." Ir panašiems "cudams" gali tik kėt tik žvirblio proto žmogus.

Nors man yra labai nesmagu užimt vietą laikraštyje grynai privatiškais reikalais ir tuomi, tarsi, padilgint boibiškų plepalų sukūrį, vienok, prieš savo gerus ramybės norus esu verčiamas tai daryt intrigomis ypatės bei ypatų, kurie nori, pasinaudojant šios šalies demokratijoje laisve, atsiekt sau ypatingą naudą ir parodyt, kad "aš esu angielas, o ans velnias".

Mat dar kokios senų amžių atgyventos barbariškos logikos laikomasi: "Manyk taip, kaip aš manau; daryk taip ir tą, kaip aš noriu, o ne—tai busi pakartasi".

Šįstraipsnį rašau tik rimtai, subreidusiai lietuvių publikai, kuri moka ir sugėbi atskirt baltą nuo juodo. Tie, kurie tik tiek žino kas nuvarva nuo nosies ant lupos, jų protavimas lyginasi mažų vaikų žaislių norams. Visoki tiesos dėsniai tokiems nepažystami ir vel tui.

Mano buvo didžiausia nelaimė pažint ne sau lygius žmones, kurie nemoka, neturi natūrališko palinkimo į vertinimui gerų kokybių 'kaip savo, taip kito ypaty ir nevalioja tvarkyt reikalus budu, tinkamu rimties ir apšviestiems žmonėms. Pasekme to viso yra, kad šiadien esu turbacijamas "kortais" su įžeidimu mano profesionališkos garbės, kurią įgijau stygiu įtempim savo jautrios sielos ir nerviunkiose darbo pastangose veikdamas savo viengėčiams pagelbą kokią jie gavo ir gali gaut tik iš rankų profesionališko žmogaus, atsidavusio labai savo tautos žmonių.

Taip Amerikoj elgiasi ir žali elgtis tik ypatos, neturincios nė materiališkos, nė morališkos užpakalį atsakomybės.

P. Puskunigis.

IVAIRIOS ŽINIOS.

TARYBOS SU ANGLIJA DĖL ŠKOLŲ NEPAVYKO.

Washington, D. C. Tarp skolų komisijos ir iš Londono atvykusio Anglijos atstovo Baldwin gana ilgą laiką ėjo tarybos dėl Anglijos skolų, kad kaip nors jas sumazinus. Anglijai nusibodus laukt iš tų tarybų pasekmių, savo atstovą atšaukė, prisakant jam greitai grįžt ir išsireiškiant, kad skolos vis tiek reiks išmokėt.

\$29,000 DINGO KAIP NEBUVĖ.

New York, N. Y. Rossenwasser Brothers čėvėrykų fabriko kasierius Isador Krasbar iš vakaro priėngęs darbininkams algas sumoje 29,000 doliarų, padėjo juos apsaugos šėpon; rytojus sulaukęs ją atidarė, kad pradėjus išmokėjimą ir... o stėbuklai! nerado nė vieną kopertą, kuriuos vakar čia buvo palikęs. Manoma, kad kas nors ofiso darbininkų su pritaikytu raktu atsidaręs duris, pinigus pasiėmė.

BALTODŽIŲ ULTIMATUMAS NEGRAMS.

Blanford, Ind. Kasžinkas sužagė 11 metų baltodė mergaitę, užką apkaltinta vietiniai negrai. Tuojau susirinko suvirš 400 baltodžių ir

nutarę paskelbė negrams ultimatumą, prisakant į 7 valandas visiems išsikraustyti iš miestelio, arba išduot tikrąjį kaltininką. Negrai išsigando ir visi iš miestelio išsikraustė.

ŽUVO PENKI KASYKLŲ DARBININKAI.

Birmingham, Ala. Penki darbininkus Woodward Iron Co. No. 1 kasyklose, įeinant per atvarą, prie kurios buvo pasarga, nurodanti pavojų, patiko nelaimė atvaros viršui sugruvant. Visi ant vietos žuvo. Šitose kasyklose praėjusiam rudenyj žuvo 90 darbininkų eksplozijai štitikus.

"KKK" LAIŠKAS UŽ KĖLIMĄ RANDŲ.

Marlboro, Mass. L. Guervic, kuris čia turi kelis namus nuomon išleidęs ir už juos apsisukdamas kelia randas, gavo anonimišką laišką, kuriame parašyta: "Jeigu tu nepasitrauksi iš čia, mes pas tave atsilankysime į svečius. KKK." Guervic grumojimo persigandęs, laišką perdavė policijai ir dabar laukia "svečių".

MOTERYS IŠGANYS GIRTUOKLIUS.

Cambridge, Mass. Čia susitvėrė moterių draugija,

pasivadinus "Visit—the-Courts" komitetas, kurios narės lankysis teismuose, kuriuose teisiama girtuokliurai ir degindariai, ir kaip jau kas nors bus teismo nubaustas, tai jos tą apspis ir savo pamokslais prikalbins daugiau "negriešyt". Tik jau žmonės neturi ką išsimanyt.

GINČAI ANGLIJOS GABINETE.

London, Anglijoj. Ministerių gabinete iškilo ginčai svarstant francuzų okupavimą Ruhro ir atšaukimą angliškos kariuomenės. Vieni ministeriai linki, kad kariuomenė būtų atšaukta, kiti sako, kad reikia palikt, gi priemerą laikosi nuomonės, kad reikia pasiklaust visuomenės nuomonės.

GELEŽINKELIAI NEPRIIMA PERVAŽOS.

Boston, Mass. Geležinkeliai Boston & Maine, Boston & Albany ir New York, New Haven & Hartford priims pervežimui tik pačius reikalingiausius pervažos siuntinius, o netaip butinus, visai neprims, nes stoka anglių, garvežių ir vagonų verčia žymiai suretint traukių bėgiojimą.

Duok Savo Kudikiui Teisingą Progą Gyvent!

Jusų kudikis neturėjo nieko sakyt apie atėjimą į šitą pasaulį. Jus jį čionai atkvietėte ir dabar turite duot jam teisingą progą gyvent.

Jusų kudikio ateities gyvenimas ir sveikata priklauso nuo maisto ir apsaugos, kurį jam duodate pirmajame jo gyvenimo amžyje.

Gamta parėdė, kad kudikis privalėtų būt maitinamas motinos krutimis. Bet nė kiekvienu motina gali savo kudikį maitint gamtos šaltiniu. Tada prisieina reikalas stvertis penėjimo iš bonkos. Eagle Pienas yra švarus, maistingas, ir lengvai suvirškomas it tinkas kudikio penėjimui tik atmiešus su paprastu virintu vandeniu. Jį gydytojai rekomenduoja po visą šalį kaipo geriausį vietoje motinos pieno. Jei nežinot kaip vartot Eagle Pieną dėl savo kudikio, išpildykite šio paskelbimo kuponą, pasiuskit mums, ir gausit, visai dykai, pamokinimų jusų kalboje kaip jį vartot.

THE BORDENS COMPANY,
Borden Building, New York.

KUPONAS

Pažymėkit kokios literatūros norit:
Maitinimo — Kudikių
Knyga — Knyga
Vardas .....
Adresas .....

(Lith.)

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

by M. PALTANAVICIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States \$2.50 In Foreign Countries \$3.00 Single copies 5 cents.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergalis, leidžiamas per

M. PALTANAVICIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose \$2.50 Kitose valstybėse \$3.00 Pavieni ai egzemplioriai 5 centai. Prenumeratos pradžiai skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata tur but apmokėta iš augšau.

Entered as Second Class matter September 29 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3 1879.

KLAIPEDA BUVO PIRKLYBOS UOSTAS DESIMTAME AMŽIUIJE.

Visos Lietuvoj vietos savo laiku buvo pačių lietuvių pramintos vardais, paeinančiais nuo kokio nors saknio ar nuotikio lietuvių kalbos žodžiais, kaip ir visur kitur tas įvyko. Visose valstybėse šiandien atrasime vietose užvardintas ar tai žmonių vardais ar tai kokių nuotikių paminėjimo žodžiais, jei tos vietos atėjūnų nėra subabrytos. Tas pats ir Lietuvoj. Ten dar ir šiandien yra gražiai lietuviškai skambančiais vardais užvardintos vietos, kaip pats Vilnius, Virbalis, Rasiai, Parausiai, Patilčiai, Keturvalakiai, Penkiiniai, Varteliai, Beviršiai, Tikpikai, Pagrauziai, Juodeliai, Pašešėpis, Sakiai ir daugybė kitų vietų, kurias nepalie-tė atėjūnų saivalė. Kitoj vietoj šiandien nesakoma per lietuviškai, kadangi atsigru-dę atėjūnai jas suambriję savo kalbon nusukdami ga-lunas arba ir savaip perkreipdami sudarkė ir šiandien tos vietos skamba ne lietuviškai, ne kitaip, ir ne vienaišp ne kitaip jos netur reikšmės. Leiskime, slava suambrijio Vilkmėrgė į "Vilkomir", Naumiestį į "Vladilavov", Triobiškį į "Trubiški", Virbalį į "Vieržbolovo" ir kitas kitaip, kurios ne slava, ne lietuvių kalbose niek neieškia. Taip elgėsi rusai taip vokiečiai ir taip lenkai kurie sudarkė lietuviškų vietų vardus, ne sau nieko pelnė, ne lietuviams jų savastį nepalikė cielybėje. Rodė atėjūnai kur nekūr įstė-gė naujas sėdytas ir savaip jas praminė. Iš tokių turime vadinamą Mariampolę kurią savo laiku įkūrė kry-žėiviai. Jie įstėgė savo pilį praminė ją vokišku vardu "Mareburg" (Marijos pilis) ir joje įstėgė Marijos bro-liją, kuri Lietuvoj ir iki šių dienų žinoma iš užsilikusiu kunigų marijonų, kurių var-du vėliaus ir pačią vietą sla-vai užvardino "Maryampol" ir ji iki šių dienų lietuviško vardo neturi.

Kaip jau pirmiau sakytą lietuvių praminėdavo vietas lietuviškais vardais, kurie turėjo reikšmę kokio nors nuotikio. Taip va legendomis remiantės, Vilkmėrgė tapo nevadinta nuo to, kad toje vietoje vilkas mergaitę buvo nusigriebęs ir mėgino ją nuvilkt į girią. Čiakiškis buvęs praminas nuo to, kad lietuvių kariumenė,ėjus ka-

rieškuoju žygiu, toje vietoje apsistojus karvedis pasakė "čia kiškim vėlavą." Eiro-gala buvo praminta nuo to, kad toje vietoje dar buvant tankiai giriai, medžiotojai joje paklydę ir po ilgų klaidžiojimų vienas iš jų priėjęs kraštą sušuko "e, yra gargas!" Vištytis buvęs praminas tuomi vardu nuo iš-girsto balso mažo vištuko kurio keleiviai ilgai klausę ir nepažinę, ir vienas tik su-pratęs pasakė "tai vištytis piepsi".

Ką reiskia ateiviai.

Šiandien savo rušies agita-toriai ir šovinstai kreivai žiuri į ateivius ir sėja prie-juos intrigas ir nepasitikėji-mą. Vienok jie klysta tuomi kadangi šią šalį atrado ir apgyveno patys ateiviai kuomet ši kontinentą buv apgyvenę tik indijonai. Bet tas buvo labai seniai ir todėl apie tai liekasi mažai kalbos. Vienok ateiviai ir šiandien šioje šalyje daugel reiskia.

Kuomet šiandien iš vieno pusė ateiviai ignoruojama i-ems tik blogumai ir nega-imamai primetama, tuom pa-m laikui iš kitos pusės juos pa-natoma šaliai labai naudin-rais. Tukstančiai ateiviai kariavo civiliškoj karėj ir s-panija, ir suvirš milijonas arnavo pasaulinėje karėje Prancuzijoje, Italijoje, Sibire ir kitur.

Ateiviai šiandien iškep-usė duonos, sunaudojame šioje šalyje. Ateiviai išdi-va pusę visos cukraus pro-dukcijos ir atlieka daugiau-kai tris ketvirtadalius gele-žvylių pjovyklose. Ateiviai škasa ir perdirba daugiau-kai 3 ketvirtadalius darbu-žies, kuri naudojama laiv-statymui, namams, geleži-keiliams ir mašinoms. Ate-iviai iškasa daugiau-kai tris ketvirtadalius anglių, kuriais žaminama įiega, šiluma ir šviesa. Ateiviai išdirba tris ketvirtadalius audimo ir ki-tos drabužiui medegos. Prie-geležinkelių dirba didesnė pusė darbininkų ateivių; jei-gu ne ateiviai darbininkai geležinkelių pusė turėtų už-sidaryt dėl darbininkų sto-kos.

Sulyg bankierių sąjungos apskaitymo, ateiviai yra la-bai taupūs ir savo taupumu jie krauja šaliai lobius. Val-diškosie pačty bankose ate-iviai turi taupymui sudėję \$150,000,000 ir bankose \$4,000,000 suviršum.

Surašę prakliniųjų pilie-čių "who's who in America" beveik iš kiekvienos dešim-ties vienas yra ateivis. Ate-iviai "amerikonus" išmoki-

no liaudies dainų ir patrio-tiškų, ir duoda tris ketvirt-dalius orkestruos. Ateiviai taipgi parašė daug patrioti-škų šiai šaliai muzikališkų dalykų.

Lietuviai to verti.

Worcesterio vakarinis laikraštis "Evening Gazette" praėjusiojė savaitėjė patalpino iš Rygos gautą ži-nią, kad talkininkai pripaži-no Klaipėdą Lietuvai, ir pa-žymėjo, kad lietuviai laimė-jo. Tą žinią vienok niekas nepatvirtino, tad tas pat- laikraštis sekančią dieną j- atitaisydamas pasakė: "Ap-tariama dabar didelis pasiti-kėjimas žmonėmis, kurie y-ra to vertais. Jeigu pavir-šium dalykas nėra labiau su-painiotas kaip mėš jį žinome tai pasekmės, pasiekusioi talkininkus, yra labai geros Klaipėdos reikale. Trumpa žinia mus pasiekus iš Rygos sako, kad ant ikišiol nenus-irėstos ir ginčijamos terito-rijos tikrai bus pripažinti Lietuvos valdžia. Mės per-sistatome sau Lietuvo-žmones ir jos valdžią esant-vertais pasitikėjimo, ir tai pasitikėjimo vieno iš svar-biausių, nes tuomi lietu-viams dedama sunkią atsak-omybę. Lietuvos draugai šioje šalyje, bus linksmi ma-tydami tą atsakomybę tokia-me stovyje, kuris išteisintų susitarimo nutęsimą ikišiol".

Atkaklus kunigas.

New Yorke kilo kova tar-p piskopalų bažnyčios kunig-irant ir tos pačios bažny-čios vyskupo, Manning. Ku-nigas Grant sakdamas sa-vo bažnyčioje pamokslą pa-sakė, kad Kristus nebuvo jo-điu Dievu ir nebuvo taip ga-lingas kaip apie jį šiandien ra-oma ir kalbama, kadangi j- buvo tik paprastas žmogus ir tai viskas. Po šio pamok-što tuojau paprapijonų skun-as pasiekė vyskupą, kuri-štyręs ir persitikrinęs, kad-kundas yra teisingu, pa-tuntė kunigui Grant palie-ina, kad jis savo žodžiu-tšauktų. Šis vyskupui pa-iškino, kad jis atšaukt ne-gali tai ką pasakė persitiki-ręs, nes atšaukdamas pasir-lytų save esant veidmaini-šada viskupas prisakė jar-pasitraukt iš parapijos. Bet-kunigas ir čia nesiskubine-prisakymą išpildyt; jis pa-sė laišką vyskupui tik pra-šydamas kiek palaukt kol jis-prisiręngs tinkamai atsakt-į vyskupo paliepipą, ir pri-rodyt, kad vyskupo prisaky-mai yra pergreiti ir paeinan-ti tik iš užsikasėdavimo, o-kada viskas atvėsa tada ir-vyskupas pats pasitirins, kad pamokslė yra pasakyta-tik teisybės žodžiai.

Karaliaus kapas.

Egipte dabar buris mok-lininkų tyrinėja senovė-griuvėsius, kapus ir kitas užmirštas vietas, jieškar liekanų, kurios suteiktų ži-nias apie senovės Egipto gy-ventojų kultūrą. Tarpe kitų tyrinėtojų yra ir Chicagos universiteto profesorius Jo-kubas H. Breasted, kuris sa-vo draugams rašo, kad jie tarp daugel kitokių liekanų patyrė ir buvusio Egipto ka-raliaus Tutenkamen kapą kuris yra Luxure. Kapas yra tai didelė rusis, išmury-ta didelėmis akmeninėmis plytomis ir apipilta žemėmi-kas sudaro pusėtinu didum-kalną. Pati rusis yra prada-lyta į kelias dalis, kurių kiel-viena atskirta akmeninėmis sienomis ir uždarytos tvir-tomis durimis. Ikišiol dar iš-tirta tik viena dalis. Čia tvarkiai sudėta bene visi bu-vusio karaliaus brangieji tur-tai: Lektikos, kedės ir daug įdų. Viskas yra pa-dirbta iš gryno aukso, arba storai paaukuota ir papuo-šta brangiais akmenimis. Ya-ra ir vienas didelis ranko-mis pieštas paveikslas, per-statantis burį medžiotoju-tarpe kurių bene yra ir pats

karalius. Viename kampe prikrauta didelė kruva hero-glifų, t.y. tobyčių su brai-žiniais, kas senovėje pas-egiptiečius buvo vietoje knygų; manoma, kad čia su-rašyta didelės svarbos doku-mentai, kurie bus iširti vė-liau. Kitoj vietoj stovi ke-turios skrynios alibastro ar-ba brangios, kvepiančios mo-šties, kuria senoje gadyneje buvo patepami karaliai ir ruginama jų gyvenimo sa-lionai. Kas keisčiausia iš vi-sų rusyje surastų daiktų tai kelios skrynios su iš įvai-rių medžių vaisiais ir mėš-paukštiena ir gyvulienu, i-šisa tai stovi cielybėje, nesu-vedė. Prie vienos vidurini-sienų stovi dvi stovylos na-turališko žmogaus didum-su sandalais ant kojų ir ran-kose sunkiais bardišiais. Ji-tarpe ant sienos yra balta-žymė su karaliaus vardu. Manoma, kad čia yra užmu-rytos durys, vedančios į ur-vą, kuriame yra paties kara-liaus lavonas, ar mumij-ims dar ilgokas laikas ko-uis bus galutinai iširti.

Nuokart gyventojams rei-kalaujant Egipto valdžie-buvo pasipriešinusių šiu mo-kslininkų tyrinėjimams se-novės kapų ir kitų liekan-ir net išleidus uždraudimą "sutept šventas vietas". Vienok Anglijos ir Suvienytų Valstijų valdžiom pagrumo-ju ištraukimu savo kapit-ly iš Egipto, kas galėtų nu-buldyt šalies pramonę, val-džia daugiau nesipriešina.

Vadovaus opera.

"Naujienos" paskelbė, kad Amerikos lietuviams gėra pažįstamas kompozitorius Mikas Petrauskas, kuris pe-keholika metų darbavosi dai-los srityje tarp Ameriko-lietuvių ir čia sužadino jar-ima, kurios dėka šiandie-šiose išeivių lietuvių kolio-nijose jaunuoliai veikia da-voje ir tuomi savo veikim-žadina jau žymiai susting-ia išeiviją, užbaigęs savo-atsisveikinimo koncertus ke-jaus į Lietuvą, kad ten už-imt vietą vadovo prie Liet-ros valstybinės operos. Pa-ties kompozitoriaus Pe-ausko apie tai mėš negir-tėjome, bet ne abejojame-tad "Naujienos" šita skelb-lamos turi pamatą. Ir jeigu-va teisybė, tai mėš linkim-ponui Petrauskui kuogeriau-sių pasekmių.

Trockis pavarė pačią.

Londono laikraštis "Dan-Mail" gavo žinią nuo sav-korespondento iš Maskvos tikrinančią, kad Rusijos ka-lės ministris L. Trockis pa-varė savo pačią ir jos vietor vedė kitą. Pavartytoji buvo žyde, atkakli "revoliucio-nerių" šalininkė ir labai darbšti, nes ji atliko visur-raštiškus darbus Trockio raštinėje, dirbdama dieno-mis ir naktimis. Jos vietor dabar Trockis vedė krikš-čione, rusę, buvusio caro ar-mijos generolo Ivanovo duk-terį Nataliją. Ji yra jauna graži ir turtingai pasipuoš-usi; savo papuošalais ji nesis-kiuria nuo užrubežio diplo-matų žmonių, bet politikoje yra kvaila, nes apie politiką neturi mažiausio supratimo.

Kas kaip išmano.

Praėjusiam rudenyje Su-sivienijimo organe tulas J-K-as "sukritikavo" "Saulę" užką ši nepasiliko skolinga, ir savo aponatą savotiškai iškoliojo. Mės perspaudi-nome iš "Saulės" jos rašt-ka kad skaitytojams parodžius kaip nemandagiai laikraštis pasielgia savo skiltyse kolio-damas savo užpuolika. Tą pa-siskaitytes tas pats J. K-as da-

bar tame pačiame organe-riečia, kad "Amėrikos Lietu-vis" "Boczowskiui tarnau-ja" ir tai todėl, kad perspaudi-no jos raštą. Beto jis pir-miausia pasigiria, kad su-kasžinkokiais "mės" jis "šimtmečiais" kovojęs už-palaikymą savo kalbos ir-šaprocių....

Vienas mūsų korespon-dentas iš Kauno rašo, kad-ten yra lietuvis, kuris du-kart parėjęs tiltu skersai Nemuną, virto Amerikos lie-tuvių laikraščių "kritiku" ir dabar kritikuoja viską kas tik pas tous laikraščiu-randama: ir kalba, ir rašy-ba, ir stilius, ir simpatijos-iskas ką jis tik juose suran-la. Ar tas raštas yra taik-šas J. K-ui, mėš nežinome. Bet ir be to J. K-as yra le-bai vėlyvas "kovotojas" ir-tai kas kitų jau seniai yra iš-kovota, ir tai ne "šimtme-čiais", bet priemonėmis (šim-nečiais negalima kovot). I-lar pyktauja, kad jį užta-kaš bernuku pavadina. Jū-šaip yra. Subrendę lietuviai-kaip Lietuvoj taip ir išeivi-joj šiandien su "Saulė" ne ko-roja ir seniai jau ją yra už-miršę. O čia toks K-as em-ir "surado" tuos užmirštuo-sius dalykus, ir tikisi ka-tai naujas išradimas. Gerai dar kad jis "kovodamas" su "Saulė" ir antgalvį labai tik-kamą pasirinko, butent "Toks tokį pažino". Laba-išku.

Atkaklus kunigas.

New Yorke kilo kova tar-p piskopalų bažnyčios kunig-irant ir tos pačios bažny-čios vyskupo, Manning. Ku-nigas Grant sakdamas sa-vo bažnyčioje pamokslą pa-sakė, kad Kristus nebuvo jo-điu Dievu ir nebuvo taip ga-lingas kaip apie jį šiandien ra-oma ir kalbama, kadangi j- buvo tik paprastas žmogus ir tai viskas. Po šio pamok-što tuojau paprapijonų skun-as pasiekė vyskupą, kuri-štyręs ir persitikrinęs, kad-kundas yra teisingu, pa-tuntė kunigui Grant palie-ina, kad jis savo žodžiu-tšauktų. Šis vyskupui pa-iškino, kad jis atšaukt ne-gali tai ką pasakė persitiki-ręs, nes atšaukdamas pasir-lytų save esant veidmaini-šada viskupas prisakė jar-pasitraukt iš parapijos. Bet-kunigas ir čia nesiskubine-prisakymą išpildyt; jis pa-sė laišką vyskupui tik pra-šydamas kiek palaukt kol jis-prisiręngs tinkamai atsakt-į vyskupo paliepipą, ir pri-rodyt, kad vyskupo prisaky-mai yra pergreiti ir paeinan-ti tik iš užsikasėdavimo, o-kada viskas atvėsa tada ir-vyskupas pats pasitirins, kad pamokslė yra pasakyta-tik teisybės žodžiai.

Trockis pavarė pačią.

Londono laikraštis "Dan-Mail" gavo žinią nuo sav-korespondento iš Maskvos tikrinančią, kad Rusijos ka-lės ministris L. Trockis pa-varė savo pačią ir jos vietor vedė kitą. Pavartytoji buvo žyde, atkakli "revoliucio-nerių" šalininkė ir labai darbšti, nes ji atliko visur-raštiškus darbus Trockio raštinėje, dirbdama dieno-mis ir naktimis. Jos vietor dabar Trockis vedė krikš-čione, rusę, buvusio caro ar-mijos generolo Ivanovo duk-terį Nataliją. Ji yra jauna graži ir turtingai pasipuoš-usi; savo papuošalais ji nesis-kiuria nuo užrubežio diplo-matų žmonių, bet politikoje yra kvaila, nes apie politiką neturi mažiausio supratimo.

Kas kaip išmano.

Praėjusiam rudenyje Su-sivienijimo organe tulas J-K-as "sukritikavo" "Saulę" užką ši nepasiliko skolinga, ir savo aponatą savotiškai iškoliojo. Mės perspaudi-nome iš "Saulės" jos rašt-ka kad skaitytojams parodžius kaip nemandagiai laikraštis pasielgia savo skiltyse kolio-damas savo užpuolika. Tą pa-siskaitytes tas pats J. K-as da-

skandalą tarp žydų ir vadi-namų revoliucionierių, ir kad kokios, gali kilt karė prieš Trockį.

Daugelis jau nuo seniai tikrino, kad yra moterių, ku-riuos savo gabumais pralen-kia vyrus. Tam vieni tikėjo, kiti ne, bet dabar galės visi įtikėt, nes atsitikimas Cle-velando teisme tai patvirtino. Kuomet teisėjas Jewell pasmerkė kalėjiman Julę Mellino už papildytas vagy-stas ir prigavystes, ji išklau-sius ištarmės, nieko nelauk-dama, priško prie teisėjo ir klykdama nagais sudraskė jam veidą. Gal butų ir akis išdraskius, bet sargai prišo-ę pančiais surakino jos rankas.

Michigano agrikultūros mokyklos studentas Nelson urado bakteriją, gimdančią erus bulvių, tamentei, šėbel-onų ir kitų maisto augalų igas, nuo kurios paeina ir mones kankinanti miego li-va. Bakterija savo didume turi vieną dešimt-tukstanti-nę colio dalelę ir visu savo-udėjimu yra panaši bakte-rijai, vadinama "Trypano-somes", kuri ir gimdo miego igą.

Rusijos ir Lenkijos komi-arai aptaškavo rubežių tar-pe Lenkijos ir Ukrainos, kurį nustatė abiejų šalių sutartis, pasirašyta Rygoj 1920 metuose. Kur rubežių veda Sebruč upė, ten rube-žius ir pasilieka, bet toliau nuo upės, per sauszemį sus-tatyta aržuoliniai stulpai, per pustrėčio metro vienas nuo kito.

1924 metuose Suvienytos Valstijos turės didžiausią kariumenę negu kada nors ikišiol yra turėję. Turės paprastų kareivių 125,000 ir 2,000 oficerių. Po ginklu kariumenės bus laikoma iek, bet kita dalis bus atsar-toje taip, kad reikalui par-ėjus bus galima statyt mi-lijoną gerai išlavintų karei-čių.

Tarpe automobilių fabri-anto Fordo ir Maine valstio-pataisos namų valdžios šina tarimasis dėl sandymo-larbininkų į fabrikus, girias ir kasyklas. Fordas prižada pasamdyt prie darbo kiek-vieną tą, kuris sutinka pasi-traukęs iš pataisos namų eit-lybt, ir savo išlaidomis pri-statyt į darbo vietą, apmo-kant kelionės lėšas.

Iš jauniausių valdonų pa-saulyje šiandien yra Indijos kunigaikštystės Goech-Ba-har kunigaikštis, kuriuomį yra septynių metų vaikas Maharajah, šiomis dienomis užėmęs vietą savo mirusio tėvo Maharajah, pagarsėjusio karės metu savo flirtavi-mais su garsiaja Vokietijos žvalgų operatore Mmė. Storė.

Basle, Šveicarijoj, viet-i-niame cirke 15 metų dramb-lis supyko ant savo prižiūrė-tojo Haeflinger, kuris jam per pečius uždrožė botabū Perpykęs gyvunas netarė savo valdoną už kojos, iš-tėškė jį į muro siena, t-šmarkiai, kad tas suteškėjo į smotus.

LIETUVIAI AMERIKOJ

SO. BOSTON, MASS.

Račiuno paveikslai.

Sausio 21 d., Congress Hall, Račiunas, kuris neseniai grįžęs iš Lietuvos, rodė lietuviškus paveikslus. Žmonių čia suėjo gana daug, nes, anot Račiuno, "laivakortė" tik 50c. ir 35c. buvo. O juk Lietuva parvažiuot dabar kaštuoja net šimtai doliarų, todėl nepalyginamai pigiai teko matyt Lietuvą...

Kai kurie paveikslai labai gražiai ir pavyzdinai padaryti. Publika, kurie daugiausia yra gimę ir augę Lietuvoje, labai džiaugėsi. Ir tokios, kaip dirbtuvių pagėrinimas ir mašinomis ukių dirbinimas vieton senoviškų darbo priemonių ir t.t., paveikslų dalys tikra propaganda svetimtaučiuose. Tai duoda daug naudos Lietuvai.

Reikia pasakyti, kad ar tai per "klaidą", ar kuriems tikslams, buvo ir prastų ir pasibaisėtinų paveikslų iš Lietuvos moterų darbininkių gyvenimo. Gal dabar ir yra Lietuvoje, kuri šalis skaitoma laisva respublika, moterų išnaudojimas darbe viešon arklų jėgos, bet visi gi tokie pavyzdžiai reikšt pasaulio akyse, o labiau amerikoniškoje gyvenimo, gražiai apsirėdę, turi automobilius, o moterys darbininkės — nudrįsę, basos — vaikščioja dubluose, ant drobinių sukrovę neša ant kalno, kuriose kelių sieksnių augščių, durpes arba dumblą, arba plytas, kurį darbą juk galima labai lengvai dirbt ugnies arba arklų jėga. Tokių pavyzdžių komedijos šiadien mūsų moteris perstato vergėms, o lietuviams vyrams stoka kultūriško susipratimo.

Pertraukoje Račiunienė sudainavo dainelę "Prie ginklų". Paskui dar buvo rodyta lietuviškų ir angliškių paveikslų. Pabaigoj sudainavo Lietuvos himną ir tuomet teatras užsibaigė.

Bolševikų "shodas".

Sausio 21 d., Lietuvių sveitinėje, vietos komunistai (lietuviški) įrengė prakalbas. Neva kalbėtoja Maskvos vergai parsikvietė net iš Chicago, kokį ten redaktorių. Todėl tas agentėlis čia ir prakaitavo kiek jam nesidaugėjo. Jis nieko pasaulij nerado apat "buržuazijos", išskyrus jį ir kitus Maskvos vergus. Esą dabar mes gyvename teroristinės buržuazijos gadyne... Bet gi jau netoli esą laikai tie, kuomet visas proletariatas, kuris šiadien kenčia priepaūdą, susiorganizuos ir sukils, ir nuvers buržuazines valdžias. O paskui tos pačios masės įsteigs tokią proletariato diktaturą, kurią mes šiadien motome badu miršančioj Rusijoje. Taipgi nė vienoj pasaulio šalyj nėra tokio žiaurais ir baisaus teroro kaip raudonoj Rusijoje. Net ir už žodį, ir už spaudą, ir už susirinkimus ne bolševikų plauko žmonės yra šaudomi ir kariaimi. Šių žvėriškų bolševikų darbų tasai žmogikas neišaiškino.

Žmonių suėjo nedaug. Bet daugelis manė, jog šitas agentėlis visgi šį tą pasakys, todėl visi nekantriai laukė iki pertraukai. Ir kuomet prakalbininkas pasisakė, jog jam, kaip idealistui, labai dabar reikalingi pinigai, ir kad jis tuos pinigus nori gaut už savo organo šėrus ir prenumeratas, kad čia rinkikai įsiektodami aukų — publika išėjo per duris laukan, liko tik keli bolševikai ir kiti žmonės. Ir iš tų žmonių norėta gaut pinigų, bet veltui, net ir bolševikai ne visi aukavo, nes surinkti "baudžiamiems kaliniams" tik \$12.18! Tas parodo, kad ne visuomet Rusijos agentams seksis lietuvių pinigais šelpti; statyt raudondvarius vardan socializmo...

Pagonų Ainis

BINGHAMTON, N. Y.

Sudėgė 5 lietuvių vaikai.

Iš Sausio 16 į 17, 12 valandą vidurnakčio, lietuvių šeimynoj ištiko didelė ir pasibaisėtina nelaimė. Karčiam ninkas J. Kokolis susibarė su savo žmona ir supykęs metė į ją karasinu žibančią lempą, ir iš to kilo gaisras. Tas atsitiko po No. 33 prie Lake ave.

Subėgę kaimynai ir tolimieji svetimtaučiai, girdėję vaikus šaukiantės pagelbos iš antro aukšto, bet niekas pagelbos suteikt nė negėmė, nors tas buvo gana lengva, kadangi "porčiai" buvo išsikišę į lauką taip, kad lengvai buvo galima jais gauti ir degančius kambarius. Bet niekas nemėgino, dargi iš viso to juokus sau darė ir tokiu būdu nelaimingai ugninyje žuvo. Mažiausiu buvo 2 metų ir vyriausia 13 metų merginukė. Gaisrininkai pasakoją juos radę kedėmis apsidangęsiusius, galbut gyvenė nuo tėvo, norėjusio mušt, nes jis buvo labai girtas. Langą ne mušė, kad išėjus ant stogo, galbut bijant pikto tėvo, o gal tas ir neleidė, tad tik šauktasi pagelbos.

Tėvas dabar yra ligonbuty, motina namie, abudu turi supjaustytas rankas galbut stiklais. Policijai klausinėjant, tėvas šį tą pasako, gi motina nesako nieko, išrodo lyg sumišus.

Tėvai nors buvo bolševikuojanti, bet vaikai buvo krikščionys, tad su bažnytinėmis apeigomis jie ir palaidota 19 Sausio katalikų kapuose. Lavonai buvo pašarvoti Lietuvių salėje, kur juos atlankė keli tuostantiniai žmonij iš viso miesto.

Vietiniai angliški laikraščiai šitą atsitikimą labai plačiai aprašė. P.P.P.

CLEVELAND, OHIO.

Moterims pamokėlė.

Darbai čia eina neblogiausia, bet mokestis už darbą menka; daugiausia moka po 36c. už darbo valandą.

Laikraščiuose tankiai matosi žinios apie Clevelando lietuvius, bet tik iš gerosios pusės, o apie blogus pasielgimus tai niekas net neužsimena.

Čia aš noriu tik trumpai pakalbėti apie moteris, kurios užsiima degtinės virimo. O tokių čia yra labai daug, kurios atsižymi gabumais tik prieš degtinės virimo iš visokių niekų. Rods, darbas patogus sėdėt prie katilo raugo, o nedėdienic sulaukus, pilstyt į stiklėlį.

Betgi mielos tautietės! Meskitė jūs šitą darbą ir į vieton geriau valykit savo namus, kad juose neliktų nė ženklo šito brudo, nes šitai pasielgdamos jūs užmirštat savo pareigas. Jusų didžiausia užduotis, kaip motinų mokyt savo vaikelius doros, apžiūrėt gražiai namus ir juos turėt geru pavyzdžiu kitiems. Dabargi jūs darot gėdą mūsų lietuviškai tautai ir savo viengentėms, kurios yra blaivos ir dorą mylinčios moterys!

Apvalykite namus nuo degtinės, o kiti visi blogi papročiai patys išnyks. Nesurinkis gaujos girtuoklių, nekaziros per kiauras naktis ir nebūs muštynių. O tada sutiksit su kaimynais, neieks bijotis areštų, ir patys ramiai išsimiegosit. Nereiks tada per naktis bulet.

Mės, moterys, turime būti blaivybės platintojos, o ne degtindarės!

Blaivybės mylėtoja

BROOKLYN, N. Y.

Lietuvis apgavo lietuvi.

Tulas lietuvis, 12 d. Sausio apgavo kitą lietuvi Meškėnė, išviliodamas iš jo \$500. Apgavikas Meškėnui žadėjo gaut gerą darbą, ir nusivedęs jį prie fabriko paaiškino, kad reikia užsistatyt kaucijos \$1000, užtikrinimui, kad esi geras darbininkas. Meškėnas pasisakė, kad turis tik \$5, bet ir pasiėmė turis bankoj \$500. Prigavikas nusiviliojo jį bankon, prigundė išimt pinigų, ir paskui nusivedęs prie fabriko, jis iš Meškėno paėmė pinigų, kad nunešt į "verauzės" ofisą, o Meškėnui liepė palaukt kol pašauks. Ir pasiėmęs elevatorių New Yorko Bldg. kaip nuvažiavo augštyn, taip ir negrįžo.

Meškėnas laukęs kelias valandas ir njecko nesulaukdamas, ėmė balsiai verkt. Praeinantis policistas paklausė kame dalykas ir tik tada viskas paaiškėjo.

Matome, broliai, kad tarpe mūsų yra besąžinių, bet yra dar ir tamsuolių.

Patyręs.

LAWRENCE, MASS.

Susiorganizavo draugija.

Šio miestelio lietuvių draugija, o ypač lietuviškas jaunimas.

Sausio 21 dieną čia susitvėrė jaunimo draugija, kuri pasivažino Lawrence Dainos Mylėtojų Draugija. Ji veiks dailos srityje, lavinsis dainų, statys operetes, žėdžiū sakant, jį plėd dailą tarpe lietuvių. Pirmame savo susirinkime išsirinko valdybon pirmininku S. M. Tataronį, organizatorium ir mokintoju C. J. Navadauską. Patartina visam vietiniam lietuvių jaunimui dėtis priešios draugijos, nes tai draugija bepartijviška. Jai nerupegis partijų reikalai, tik dailos plėtimas.

Didelis gaisras.

Iš 19 į 20 Sausio prie Elm gatvės kilo didis gaisras, kuriame žuvo 7 ypatos, užsidegus trijų augštų namui. Tarpe žuvusių yra motina su keturiais vaikais. Ji buvo išgelbėta, bet apsižiūrėjęs, kad vaikai liko degančiame name, šoko į liepsnas gelbėt vaikus. Atrasta visus susikabinusius, negyvus. Vienas apsižiūrėjęs, kad tėvas likęs ugnyje, šoko į liepsnas jį išgelbėt, ir abudu žuvo. Vienas vėl besigelbėdamas, šoko per langą laukan ir nupuldamas ant žemės, nusi-laužė strėnkaulį.

Gaisras kilo dėl keštinių kū padegimo. Policija įieško padegėjo. Ten buvęs.

BRIDGEPORT, CONN.

L. S. A. Klubo valdyba.

Liet. S. A. Klubo metu-niamie susirinkime, 3 d. Sausio, J. Dulbio kambariuose išrinkta nauja valdyba: Pirmininku J. Baltušnikas, jo padėjėju G. Dulbis, prot. sekretorium A. Klinga, fin. sekret. V. Koologe, išdinin-ku J. Kvietkus, organizatorium J. Mileris. Nutarta 22 Sausio suaukt visų Bridgeportio vaikinių viešą susirinkimą.

M. Petrausko koncertas.

Augščiau minėtas klubas daug prisidėjo su J. Dulbiu surengime kompozitoriui M. Petrauskui koncerto, kuris įvyko 7 d. Sausio, Lands Paramaunt teatre. Apie programo išpildymą nėra reikalo kalbėt, kadangi gerb. M. Petrauskas mums visiems jau yra gerai žinomas. Prie jo dar dalyvavo ir kiti žymūs artistai, kaip tai V. Putvinskaitė—soprano, A. Bačiulis—basso J. Pruselaitis—smuiko. Aišku, kad programos bridgeportiečiams buvo labai įdomus. Daugelis girdėjosi kalbant, kad toks dailus koncertas dar pirmu kart Bridgeporte įvyko. Publikos, dėl didelio šalčio, susirinko nedaugiau-sia.

Po koncertui J. Dulbis surengė vararienę atsilankiusiems svečiams, tarpe kurių dalyvavo ir daktaras Daveinis su savo broliu, iš Waterburio. Dalyvavo ir buris bridgeportiečių, kad atsi-sveikint su mylimuoju kompozitorium Petrausku. Visi jam liki geriausios laimės.

Sykiu buvęs.

BALTIMORE, MD.

Rubišvių vakarienė.

Sausio 21 čia atsibuvo labai iškilminga vakarienė, kurią surengė rubišvių kontraktorių asociacija, arba unija. Vakarienė buvo surengta pasilinksminimui, arba kaip sakoma, dėl "pležer". Rupestingai buvo pagaminta visokių valgių, žinoma, netruko nė gerimėlio. Stalai buvo nustatyti bukie-

PO MEDŽIU

Malonus broliai ir sesers! Yra sakoma, kad žmogui geriausia mokykla yra tai pats gyvenimas, kadangi žmonių didžiūma netiki jokiems pamokinimams, jokiems aiškinimams kad ir su geriausiais tikslais, net kol jie patys šiokiame ar tokiame atsitikime persitikrina. Ir tas yra tiesa. Pavyzdžiui mes galime paimt didesnę dalį šia-diepinio mūsų jaunimo, nežiurint kokios tautos jis nebūtų; jeigu jis iš mažens nebuvo kaip reikiant auklėjamas ir mokinamas savo globėjų, tai gali jam kas pasakot, gali aiškint apie šio ar to tinkamumą, naudingumą ar blėdingumą, vistiek netikės ir dar išjuoks arba net ir išniekins tą kuris nori matyt jaunuolius einant geruoju keliu. Tai yra savo rušies pasileidimas, į save įsitikėjimas ir prigimtas užsispyrimas, kas paprastai yra vadinama nepadorumu, kuriame toki žmonės auga lyg žagarai, kol net patinka juos pats gyvenimo sukūrys ir priverčia butinai nusilenkt tam, prieš ką jau ne vieno buvo pirmiau praser-gėtu. Toki žmonės savo mokymosi dienas ir valandas praleidžia gatvėse švilpavimams ir klykavimams, kuomi įkiri netik praeiviams, bet ir aplinkiniams gyven-tojams. Bet tegul kas juos nuo to parsergtų ir paaiškina, jog tas nėra tinkamu, tam jie atmokės visu savu ne išauklėjimo šūrkštumu.

Tegul kas nors patėmys, kad netinka namie ar svečiuose sėdėt grinčioje su kepture, kad nepadoru gatvėje ar kūr nors kitur žmonėms matant išsiėmus zerkoluką baltyt savo burną, kad netinka rodyt nuogas blauzdas ir kelius, kad netinka pulkais susirinkus tarpduriuose ir prie gatvių kampų staugt visokiais balsais iki nakties vėlumui, kad bjauru prisikimšus burnas tabako terštakus ir žmonių kvėpuojamą orą arba įsikandus koki žarnagalį pirštais iš dantų jį tasyt prieš kitų akis, bėda tam, nes taip praser-gimas bus apdrėbtas paniekos žodžiais ir vėblenimais.

O kodėl taip yra? Todėl, kad tokių jaunuolių išauklėjimu niekas nesirūpino. Todėl, kad jų globėjai, juos auklėjusieji, neturėjo supratimo apie dorą ir tinkamą jaunuolių išauklėjimą, kad reikia iš mažens gražiai ir išmintingai jiems duot patarimus, paaiškinant vieno ar kito dalyko reikalingu-

mą, naudingumą ar blėdingumą. Vieton to jiems buvo leista gyvent kaip girioj, taip kaip jie nori. Ir pasidėkavojant tokiai auklėjimo sistema, kasdien didinasi skaitlius įvairių akiplėšų ir grobijonų, kurie vengia tik policisto buožės. Iš taip augančių žmonių ir dauginasi trukšmai, bėrnai, šeimynų suirimai, muštynės, teis-muose bylos, laikraščiuose pludimaisi, susirinkimuose bėrnai, ir ant kiekvieno žingsnio prasižengimai prieš dorą ir žmoniškumą. Ir todėl jeigu taip auganti žmo-nės, net ir vadinamame savo subrendime, parsijėjęs reikalui, gyvenimo verčiant, ne moka ir net nemano prie aplinkybių taikytis su žmo-nėmis kad ir savo artimais ir kaimynais, nes parsijėjęs įieškot patarimo ar ką nors pasiskolint, tai geriau kęs ant pasiams niekam nemant, negu duos kam nors nuolankumo žodį. Mat prigimtis ir išauklėjimas neleidžia prie mandagumo. Geriaus ką nors pasisavint negu prašyt pas kita, pagelbos ar paskolos; mat toks mandagumas nėra pažįstamu negi suprantamu, ir tuomi vaduojantės manoma tik save esant gudriu, o visi kiti tik vienas niekas ir po viskam. O tas yra taip nepa-doriu, taip skaudžiu žmonių gyvenimui, kad tikrai reikia gailėtis tokių žmonių, kurie tik dauginasi be nau-dos.

Bet tai dar nevien tame galas mano kalbos tēmos. Dar turiu kelis žodžius tart ir suaugusiems ir neva subrendusiems, o ypač moterims, šeimyninkėms, motinoms ir kandidatėms į motinas, primenant, kad nuo jų priklauso jaunuomenės išauginimas ir žmones, ne į žagarus be naudos. Nuo jų priklauso žmonijos ateitis ir gerovė kasdieniniame gyvenime. Nuo jų priklauso išauklėjimas priaugančios gentkartės. Bet kol jos seks visus augščiau minėtus netikusius budus, kol jos nesirūpina vaikučių išmokinimu mandagumo ir dorų apsiėjimu, kol jos duos savo vaikučiams pilną valią gyvent tik taip kaip jiems patinka, kol juos iš mažens nepratins ir nemokins kaip reikia apsi-eit namie ir išėjus iš namų, kol joms jų locni vaikai ruš-čiai rėkaus "šarap" ar "kypstil", kol jos pasiganėdins tik tuom, kad vaikai yra apsi-vilkę, apsevę, pavalgę, išsi-

miegoję ir moka poteriaut, tol iš priaugančiosios gentkartės gero nebus ir joms pačioms iš savo vaikų džiaug-tis neparsieis, tik "bėdavoji-mai" ir vargai dėl jų.

Rods, negalima sakyti, kad visi vaikai auklėjama netikusiai. Yra gana tinkamai auklėjami ir gražiai išauklėjami. Vienok tai labai mažas nuošimtis. Ir to niekas nepaslėps, nes tas aiškiai matoma. Ir negali but kitaip. Mės matome motinas po kelis kartus per dieną vie-gant į bažnyčią. Tas nėra blogu daigtu, nes geriaus bažnyčioj pabūt negu apie namus laiką praleist tuštū-bėms. Betgi nelaimė, kad namuose šeimyninkei nerim-stant, namuose dedasi nege-rai. Mės beveik kasdier laikraščiuose skaitome, kad motinoms išbėgus į bažny-čią ir namie palikus vienus vaikus, tie uždegė namus, tai degtukais užsinuodino, tai verdančiu vandeniu apsišutino, tai nupuolė iš kuo nors augštai ir sprandą nusisuko ar vienas kitą sužeidė. O kiek smulkesnių nelaimių ir atsitikimų? Kiek škadų kaimynams pridaryta, kiek langų išdaulyta, kiek idų ir baldų sugadinta kas ir suskaitys! O tai vis nutiko todėl, kad motinos namie nerimsta, todėl, kad jos tik melstis moka, todėl, kad joms tik į bažnyčią kelias yra žinomas, todėl, kad joms nerupi jų vaikų likimas ir tinkamas jų išaugimas į dorus ir naudingus žmo-nes.

Su skausmu reikia dar patėmyt ir tai, kad tokioms motinoms ir šeimyninkėms netik jau jų vaikų likimas nerupi, bet ir jų pačių likimas nėra svarbiu. Kiek jau atsitikimų yra buvę, kad viena ar kita tokių šeimyninkių apdegė kurdama pe-čių! O kiek pasargų, buvo skelbta laikraščiuose, kiek valdžios išleista pasargų ir prisakymų, kad nerekia pilt į pečių ant ugnies karasi-ną, benzina, gazaliną ar kitą eksploduojančią naftą, o vienok tos visos pasargos perniek ir toki nelaimingi atsitikimai atsikartoją vie-nas po kitam. Aišku, kad tokios šeimyninkės neskaite laikraščius nē valdiškas pasargas ir elgiasi su pavojin-ga nafta sulyg akliausio sa-vo supratimo, kuris neša ap-vertktinas pasekmes. Ir kuomet pamokslininkai tokioms šeimyninkėms pripasakoją apie visokio plauko partijas,

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Dar apie vandenį.

Kalbant toliau apie vandenį, pirmiau mes jau dasižinojome, kad vanduo dalinasi į mažytes daleles, vadinamas molekulais. Šita dalelė tokia maža, kad mes jokių būdu negalime ją pamatyti savo akimis, taigi prisieina mums savo mintyje perstatyti sau molekulą kaipo dalelę vandens. Perstatydami mes tą dalelę matome, kad ji susidėjusi iš trijų dar mažesnių dalelių. Jeigu molekulas nebūtų susidėję iš trijų dalelių, jis nebūtų vanduo. Vanduo, kur tik jis matome, visur vienodas, kur jis nebūtų: jūrėse, upėse, ore ar musų kune, ar ant planetos marso, jis visur vienodas ir vienodo sudėjimo ir visur vienaip jis gamtos tiesų valdomas. Mokyti žmonės per didelius teleskopus žiūrėdami į planetą marsą, mato kaip sniegas ant jo augstų kalnų tirpsta nuo saulės šilumos, lygiai taip pat kaip ir ant musų žemės. Todėl jie gerai persitikirina, kad vanduo yra vienodas ir visur tas pats. Jis vienaip visur susiję ir vienaip atšala, pavirsta į garus ir lygiai plaukioja oro bangose.

Dabar klausimas, kas yra tos trys dalelės, iš kurių vandens molekulas susidėjęs? Kas vandens molekulas laiko kruvoje, to niekas negali pasakyti; tik tiek žinoma, kad jie labai tvirtai laikosi ir norint juos atskirti, labai daug truso ir prietaisų reikia. Kada juos atskiria, vanduo visai pranyksta, kas kitas iš to išėina. Vanduo pranyksta buvęs vandeniui, kada vandens mažiausios dalelės pasileidžia viena nuo kitos, tada pasidaro tikrai mišinys, iš kurio vanduo paeina.

Kaip vanduo susideda.

Kad geriau supratus tas mažas vandens daleles, mes savo mintyse paimame stiklą ir įpilam į jį vandens daleles, kurias pavadinam H. Taigi įpilame kitokių dalelių, kurioms duodame vardą O kad daugumas vienu ir kitu dalelių būtų lygios. Vienok skaitlius būtų dukart skaitlingesnis. Bet musų sumai-

tais gyvų gėlių, salė išpuošta Lietuvos ir Suv. Valstijų dekoracijomis ir šiaip visokiomis vėliavomis. Svečių gana didelis skaitlis, visi pasipuošę "dreskotais" ir "fuldres", kaip svečiai taip ir viešnios, buvo pasipuošę gyvomis gėlėmis. Žiūrint iš šalies, nežinančiam atrodo, kad tai kokių milijonierių puota.

Bet ant nelaimės tas viskas užsibaigė labai negarbingai. Mat atsirado pora tokių, kurie pakėlė "mažą revoliuciją" lekštėmis ir bonkomis; vieton, kad tuos maištinkus suėmus ir išvedus laukan, prasidėjo galvų barškinimas, nuo ko ne atsiliko ir tuli "sportai". Ir tas viskas padarė daug negarbės netik puotos rengėjams, bet ir visiems lietuviams, nes tos iškilmės atsibuvo lietuvių salėje. Balandėlis.

šymas dar nebūtų vanduo, tik mišinys gazų, kurio neskirtume nuo oro, kuriuom mes kvėpuojame. Kad iš šito mišinio padaryt vandeni, reikia, kad viena dalis vadinama O, priimtų būdu negalime ją pamatyti savo akimis, taigi prisieina mums savo mintyje perstatyti sau molekulą kaipo dalelę vandens. Perstatydami mes tą dalelę matome, kad ji susidėjusi iš trijų dar mažesnių dalelių. Jeigu molekulas nebūtų susidėję iš trijų dalelių, jis nebūtų vanduo. Vanduo, kur tik jis matome, visur vienodas, kur jis nebūtų: jūrėse, upėse, ore ar musų kune, ar ant planetos marso, jis visur vienodas ir vienodo sudėjimo ir visur vienaip jis gamtos tiesų valdomas. Mokyti žmonės per didelius teleskopus žiūrėdami į planetą marsą, mato kaip sniegas ant jo augstų kalnų tirpsta nuo saulės šilumos, lygiai taip pat kaip ir ant musų žemės. Todėl jie gerai persitikirina, kad vanduo yra vienodas ir visur tas pats. Jis vienaip visur susiję ir vienaip atšala, pavirsta į garus ir lygiai plaukioja oro bangose.

Dabar klausimas, kas yra tos trys dalelės, iš kurių vandens molekulas susidėjęs? Kas vandens molekulas laiko kruvoje, to niekas negali pasakyti; tik tiek žinoma, kad jie labai tvirtai laikosi ir norint juos atskirti, labai daug truso ir prietaisų reikia. Kada juos atskiria, vanduo visai pranyksta, kas kitas iš to išėina. Vanduo pranyksta buvęs vandeniui, kada vandens mažiausios dalelės pasileidžia viena nuo kitos, tada pasidaro tikrai mišinys, iš kurio vanduo paeina.

Kad geriau supratus tas mažas vandens daleles, mes savo mintyse paimame stiklą ir įpilam į jį vandens daleles, kurias pavadinam H. Taigi įpilame kitokių dalelių, kurioms duodame vardą O kad daugumas vienu ir kitu dalelių būtų lygios. Vienok skaitlius būtų dukart skaitlingesnis. Bet musų sumai-

tais gyvų gėlių, salė išpuošta Lietuvos ir Suv. Valstijų dekoracijomis ir šiaip visokiomis vėliavomis. Svečių gana didelis skaitlis, visi pasipuošę "dreskotais" ir "fuldres", kaip svečiai taip ir viešnios, buvo pasipuošę gyvomis gėlėmis. Žiūrint iš šalies, nežinančiam atrodo, kad tai kokių milijonierių puota.

Bet ant nelaimės tas viskas užsibaigė labai negarbingai. Mat atsirado pora tokių, kurie pakėlė "mažą revoliuciją" lekštėmis ir bonkomis; vieton, kad tuos maištinkus suėmus ir išvedus laukan, prasidėjo galvų barškinimas, nuo ko ne atsiliko ir tuli "sportai". Ir tas viskas padarė daug negarbės netik puotos rengėjams, bet ir visiems lietuviams, nes tos iškilmės atsibuvo lietuvių salėje. Balandėlis.

degos. Bet mums svarbu vienas daktas žinot tai, kad vanduo nėra pats per save elementas, tikrai sudėtinis iš kitų lementų atomų.

Iš ko vanduo paeina.

Vanduo nuolat daromas gyvūnų. Vanduo, kurį mes iškvėpuojame iš musų plaučių, nėra visas tas, kurį mes įgeriame į savo kūną. Dalis jo yra pasidariusi musų kune perdegęs hidrogenas, kurį mes gauname iš musų maisto. Sudegęs hidrogenas yra hidrogenas, kuris buvo susivienijęs su oksigeno ir buvęs vandeniui.

Taip per amžius gyvūnai gamino ir padaugino vandens molekulių pasaulyje, naudodami oksigeną ir hidrogeną iš oro. Vanduo nuolat pasaulėje dauginasi, bet oksigenas ir hidrogenas ore mažai žinoma, vanduo nėkaip nemažėja; vieną kartą molekuli vandens susitveria, gamtoje niekas jį nepermaino, nepaskirsto į atomus. Darydami ugnį, nežiūrint iš kokių medegų mes padarome ugnį, ugniai degant vis pasidaro vandens molekulių. Angliuose yra hidrogeno, ypatingai anglių gazuose, ir kada tas dega, vanduo tveriasi. Petrolejus ir tam panašios medegos, turi savyje labai daug hidrogeno, sumaišyto su anglia, kuri degant gimdo vandenį. Dabar esant daugeliui automobilių, galybė vandens gaminasi.

Dabar netik automobiliai, bet ir garlaiviai degina aliejų ir degindami naikina hidrogeną ir verčia į vandenio molekulus aliejų. Angliai ir didelės buvusios ant žemės girios jau veik išnaudotos kurui ir tuomi vis daugiau vandens padaryta, bet niekas dar nemėgino patį vandenį atgali jo sudėties elementus sudraskyti ir vėl naują medegą iš jo padaryti. Visgi dar dabar niekam nepritrūksta kuro, nežiūrin kokiam pavidale žmonės vis dar turi. Bet labai didelis ženklas jau ant žemės padaryta, labai daug sunaudota ir po musų akių jį greitai nyksta. Kada nors jo turės pritrūkti ir kada nors atsistos prieš žmoniją didelis klausimas, iškur paimt kurą? Vienas daktas kuris negimdo vandens atstoja degimo pajėgą, tai elektrą. Bet elektrą, jeigu jos pajėgą daroma augalais, aliejum ar malkomis, vistiek savo pradžioje gimdo vandenį. Kur naudojama vandens pajėgą, ten kuras sutauptoma ir vanduo nesidaro. Taip susiduria žemės istorija su žemės gyvūnų istorija, nors gamta žemės yra viena, bet pasvirimai į vieną kokią pusę, pasirodo ir greičiausiai gali but kenksmingi. Vanduo pats per save nėra joks gyvūnas; jis yra atskiras dalykas nuo gyvastes, bet iš kitos pusės jis labai suvienytas su gyvastimis gyvūnų. Gyvastis gyvena vandenyje, vanduo susideda iš elementų, kurie surišti su gyvasčia visur ir visada.

Nemuno Sunus.

Beveik pusė medegos ant žmės, kiek mokinti žmonės yra ištyrę, neskiriant žemės ploto, jurių ir oro, yra susidėję iš oksigeno atomų. Kiti visoki elementai koki tik yra sudaro kitą pusę žemės me-

PRIEŠISTORIŠKI DRIEŽAI.

Apie prieš 8 milijonus metų vienas Dinosaurius įlindo į uolas aplinkėse Albertos,

Kanadoj, ir ten pabaigė savo gyvenimą. Ten jis ramiai gulėjo net iki dabar. Per tą laiką jo giminė išsibaigė, gi ji pridengė eilės žemės medegos. Sulyg geologų, kada jis neteko gyvybės, žemės lyguma slinko į siaurę nuo vietos, kurioje šiaudien yra miestas Chicago, o kur šiaudien yra Meksikos įtaka, buvo siaurės žemgalis. Per tuos praeitus amžius audros, lytys, ledai ir įvairios viesulos sunėšė iš kalnų daugybę liuosos žemės į klonius upės Red Deer, 125 myl. nuo Calgara, kurių buvo užtektinai palaidojimui gyvenimą pabaigusio dinosaur.

Profesorius E. S. Briggs, geologijos kuratorius, iš Field'o gamtiškojo ir istoriško muzėjaus, su savo penkiais draugais, netikėtai atrado tą priešistorišką driežą ir dabar dalimis jį gabena į muzėjų.

Šis driežas, gyvu budamas buvo 50 pėdų ilgas, ir svėrė 30 tonų. Didesni jo kaulai sveria iki 2,500 svarų, taip, kad dėl saugaus jų pervežimo per daubas, reikėjo dirbt net specialius kelius.

KARŠCIAUSIA ANT ŽEMĖS VIETA.

Sulyg New Yorko laikraščiu žinių, karščiausia ant žemės vieta yra Kalifornijos klonyje, vadinamame "Mirties klonis (death valley)". Šitas klonis yra 20 kilometrų platus ir 250 kil. ilgas. Karščiausiose dienose čia temperatūra pakyla iki 71, gi naktimis laikosi prie 49 laipsnių Celciaus termometro. Dėl tokio karščio tame klonyje daugybė žmonių ir gyvulių žuva. Buvę atsitiki mūs, kad atrasta mulus ir žmones negyvus su vandens idu rankose. Mat vandur kurį ten keliaujanči žmorė vežasi, sušila beveik iki užvirimo, ir toks negali užgeinti troškulį nė žmogaus, nė gyvulio. Žemė tame klonyje nuo saulės taip įkaista kad nuoga ranka imant akmenį, galima pirštus nudegti kaip nuo žarijos.

Žmonių tan klonin visgi patenka gana daug, kadangi ten yra turtingi borakso sluogsniai, iš kurių kasmet išgabenamą apie tris milijonus tonų.

ESKIMOSŲ "CIVILIZAVIMAS".

Pasipažinimas eskimosų su baltodžiais, žymiai palietė tuos šiaurės gyvetojus. Pastarųjų metų nuotikiai daug paveikė jų charakterį. Šiandien daugelis jų papročių yra tik kaipo liekana.

Įvedimas vartonėn geležies ir medžio žymiai pagerino eskimosų roges ir vazių, su kuriais jie gali atlikti kur kas tolimesnes keliones negu pirmiau. Virimo pečiai ir nafta jų gyvenimą dar daugiau pagerino. Šautuvai ir amunicija pakeitė medžioklės budus ir padaugino maistą ir drabužį. Tik vienas baltodžių suteiktas eskimosams paprotis negiluoja. Tai tabako naudojimas. Tabako eskimosai nepakenčia ir nuo jo šilpnėja fiziškai, ir rodo, kad laikui bėgant eskimosai dėl tabako naudojimo turės išnykti.

M. Stakėnas.

LIETUVOS GEOGRAFIJA.

(Pasiskaitymas jauniems amerikonomams)

(Tąsa)

Lietuvos ežerai netik Lietuvai primena praeities istoriškus svarbius nuotikius, bet jie didelę reikšmę priduo kaslink Lietuvos atstatymo. Reikia įsitęmt, kad atstatytos Lietuvos besivystanti miestai nebus miestais be ežerų ir vandens. Miestams yra būtina reikalinga auklėt industrija, o industrijai būtina reikia vandens, nes šiaudien vanduo išduoda šviesą ir spēkos jėgą. Dėlto gi Lietuvos ežerai dėlei techniško ir medegiško pakėlimo lietuvių republikos bus mehaniškos jėgos šaltinis, iškur Lietuva sems spēką savajai industrijai, manifikuros išdirbystei.

Lietuvos upės.

Lietuva yra labai turtinga upėmis. Europoje nerasi kitos tokios valstybės, kurioje būtų tiek daug sriaunių upių kaip kad Lietuvoje. Per Lietuvą persijuosia bent kelios dešimtys vidutinių upių ir upelių. Lietuvių poetai ir dainiai turi įgimtą talentą pradėti eiles rašyt nuo upių. Lietuvoje tarp žmonių daugiausiai yra dainuojamos ar toleruojamos dainelės, kurios populiarizuoja musų upes. Kiekvienas iš musų yra traukęs:

Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka,
Tai musų Tėvynė graži Lietuva;
Čia broliai artojai lietuviškai šneka,
Čia skamba po kaimus Birutos daina." ir tt.

Svarbiausia Lietuvos upė yra Nemunas, vadinamas Lietuvos upių tėvu, turi 1,100 kilometrų ilgumo, prasideda iš Lietuvos augštumos, įteka į Baltikos jures. Nemunu per metus persikelia apie 2 milijonus tonų įvairių produktų, ar tavorų, už 24 milijonus litų vertės.

Kitos Lietuvos upės mažesnės už Nemuną yra Neris — Vilija, turinti 680 kilometrų ilgumo, Nevėžis 200 kilometrų, Šešupė 190 kilometrų, Nemunėlis 170 kilometrų Dubisa 130 kilometrų. Yra dar kelios dešimtys mažesnių upelių.

Lietuvos upės, taip lygiai kaip ir ežerai prie pakėlimo Lietuvos republikos industrijos ir manifikuros bus mehaniška jėga Lietuvai svarbiausia upė yra Nemunas, nebereikalo jis yra lietuvių dainių apdainuotas. Vienas galus lietuvių poetas sako apie Nemuną taip:

Per ilgus amžius Nemunas vingiavo,
Kaip žaltys tarp girių užiančių,
Kur lietuviai turėjo guštą savo
Ir gynėsi nuo priešų draskarčių.
Ir Nemunas veidą meilų, aiškų, platų
Atkreipęs ant meilingos Lietuvos
Į ją žiūrį kaip žiūrēt paprato,
Ir linki džiaugsmo, laimės jai vienos.
Bet neatėjo džiaugsmas, negi laimė
Ir žiaurus darganoti vakarai
Jon siunčia ugnį, kardą, marą, baime,
Pradėjo kraują liet lietuviai....
Ir tą syk Nemunas, kaipo galiunas
Pamatęs priešą kertant jo vaikus,
Pakėlė vandenį, kaipo siaubunas
Ir gelmė glemžė priešus, lupikus.
Kas pervers drąsiai šaltą jo krutinę?
Kas sustabdys įbigusias vilnis?
Kas sulaikys jo bausių į deiginį?
Katrą ištolo nors prieit išdris?
Ir stov' kryževiai ant jo augšto kranto
Ir mato mus žaliuojančius laukus,
Ir mato lietuvius, ir lupas kramto,
Ir siunčia čion šarvuotuosius akrius...
O daug tada tu, Nemune galingas,
Parodyk mums nors kiek tų paslapčių,
Kada baisus, kaip vėtra, kaip erelis,
Lavonus priešų į jures nešiai,
Ir, Lietuvos upes, kaipo tėvelis,
Sušaukęs, priešų lavonus draskiai.
O, apsaakykite mums tąją gadyne,
Kada visur, kur buvo lietuvių,
Palikę žagrę, mielają šeimyną.
Liuosybę sergstė su aštriu kardu.
Kur vyrai tie? Kur šiaudien nuvyko!
Kur jų neapgaletina drąsa?
Ir šiaudien reikia jų; kur jie išnyko?
Neklausk! Kaip dieną rytinė rasa,
Kaip aiškios žvaigždės iš dangaus nukrito,
Kaip Nemune akmuo, taip dingo jie,
O amžiai užmaršą ant jų užrito,
Anukai jų garbės negirdės:
Neužsipelnė to, nes sumenkėjo,

Nes dvasioje panašus į mažus:
Kas tik pas juos, ar net pro juos praėjo,
Tuoj lieka, sprandą lenkia prieš visus.
Jau kitas laiks, kita mintis karštuoja,
Mēs smarkūs ne darbe, bet tik kalboj...
Nulėto Nemunas, tyliai banguoja—
Ir rodos ilsis bėgdamas vagoj.
Tik kaip kada senatvę atsiminęs
Pavasaryje su platioms lytims
Nerimsta, šniokščia, rustauja užtvinęs.
Ir drasko šonus su šaltais dantims.
Nenori nešti jungą svetimujų.
Nenori vokiečių, lenkų ir gudų matyt,
Nenori nė krantų matyt žaliųjų
Į jures bėgdams prieglaudos prašyt.
Nutilo Nemunas, — vagoj netrankos,
Nutilo lietuvių karės daima,
Ir stygos iš puslėtos dainiaus rankos
Jau krinta, šalis mus vargo apimta...
Bet liko žarija pasišventimo:
Dar jaunuomenė jąją atgaivins,
Paveikslą bočių, tikrą jų troškimą,
Kaip Nemunas pavasaryj atmins".

Iš šios poezijos matome, kad Nemunas Lietuvai reiškia didelę istorišką žymę ir dėlto, jis nebereikalo yra vadinamas musų upių tėvu. Nemunas savo laivingumu Lietuvai duoda kelią komunikuotis su vis pasauliu. Greitoj ateityje Nemunu eis didelė prekyba su visa centrale Europa ir Rusija. Neįkyrai plėšriji grobikai lenkai ir jų sėbrai francuzai nori Nemuną neutralizuot ar sutarptautint.

Lietuvos vandenai.

Nieku Lietuva nėra taip turtinga kaip vandenais. Ežerai, upės, Baltikos jurių krantai, butent dvi prieplaukos, Palanga ir Klaipėda. Palangos pajuris Lietuvai priklauso de jure. Reiškia, kad Palangos pajuris Lietuvai priklauso pagal įstatymus ar tiesas. Palangos pajuris pagal Latvijos ir Lietuvos sutarties yra Lietuvos savastimi. Nors kol kas Palangos pajurio negalima vadinti uostu ar prieplauka, nes dar tenai nėra įtaisyta laivų stoties ar prieplaukos. Europos kaip kurie tehnikai supranta ar sako, kad Palangos pajurį vargu būtų galima laivų stotį itaisyti. Mat tenai žemi jurių krantai ir pajuris tolokai minkštās, negilūs ir maurus. Pertad su didesniais laivais irti kranto sunku daplaukti arba tiesiog negalima. Sulyg amerikoniškų strukturos ehnikų, Palangoje esą labai lengvai galima uryti krantą, iškuopt ar iškasti ir išcymenuot laivams kelią. Amerikoje dėlei tokio lalyko net didelės uolas iškasa, o minkštumą iškast tai menkniekis. Sulyg amerikoniškos tehnikų statybos, Palangoje galima pirmos klesos laivų stotį ar uostą įtaisyti už 150 tukstančių doliarų, makant arbininkams europiškās algas.

Antra, Lietuvos gatava kriuv stotis ar ostas Klaipėda, arba taip vokiečiai vadina, Iemelis. Šita laivyņu stotis iki Versaliaus utarties priklausė Vokietijai. Nuo Versaliaus sutarties (žiūrēt: Treaty of Versailles, article 99) talkininkai atėmė iš Vokietijos ir laikinai pasiėmė savo globon su tikslu, kad vėliaus, kuomet bus tveriamas Lietuvos statutas (tiesos) tektų Lietuvai, sulyg vietos tautos ar gyventojų noro. Taigi de facto Klaipėda yra Lietuvos uostas. Ši faktą patvirtina talkininkų augščiausios tarybos arba Versaliaus taikos sutarties ar kongreso protokolas, butent Clemenceu'o nota vokiečiams iš Birželio 18, 1919 (žiūrēt Memel section, article X) kame sako: Talkininkai arba suvienytos galybės nustatė, kad Klaipėdos ir jos apielinkės priklausomybė priklauso vietiniams gyventojams, butent, tenaitiniai tautystei (lietuviams). Apielinkė galutinai lietuviška tautiškumu ir kalba lietuvių. Galbut patsai Klaipėdos miestas yra diktokai vokiškās, bet tai tas nereiškia galė nusisavinti vokiečiams, su visa jos apielinke vien dėlto, imant faktą, kad Klaipėda kaip prieplauka bus vienatinė Lietuvai, spraga prie jurių. Yra nuspresta, kad Klaipėda ir jos apielinkis laikinai pereis į talkininkų arba suvienytų galybių globą, dėlto, kad dar kol kas Lietuvos statutas ar teritorijos nenustatytos."

Tai taip kalba patsai Versaliaus sutarties protokolas. Dėlto mes ir kalbame dabar apie Klaipėdą kaip apie Lietuvos uostą. Klaipėdos apielinkėje su pačiu miestu yra lietuvių 72 tukstančiai, vokiečių 66 tukst.; lietuvių daugiau 6 tukstančiais.

(Daugiau bus)

VIETOS ŽINIOS.

Ateinančioj nedėlio, A. O. H. salėje atsibus kompozitoriaus M. Petrausko koncertas. Bus tai atsisveikinimo koncertas, nes pavasaryje kompozitorius iškeliauja į Lietuvą. Kadangi kompozitorius Petrauskas savo veikimu yra labai daug naudingas darbo nuveikęs išievių gyvenime, ir nemažai naudingas darbo atlikęs ir tarp Worcesterio lietuvių, todėl šiuo kartu worcesteriečiai privalo paskutiniui koncertan skaijingai atsilankyti, kad pasakius jam sudie.

Aušreliečių vaidinimas. Praėjusiam ketverge aušreliečiai suvaidino "Išgama" ir "Katriutės gintarai". Pirmais išėjo labai silpnai, nes aktoriai nemokėjo nė žodžių, nė nudavimų, nėgi drabužių turėjo kiek tinkamų. Kiek geriau lošė Burduliėnė, Marytė, Naktibaldininkas ir Rozalija. "Katriutės Gintarai" išėjo kiek geriau, nes čia buvo geriau išsilavinusių aktorių ir trukumus pridenę Lietuvos kaimo jaunimas. Tikrai artistiška lošė Juzėnaitė cigonės rolėje. Šarkaitė Magdės rolėje atsižymėjo kaip tipiška kaimietė, ir publiką prijuokino iki sočiai.

Neatsargumo dėlei. Priemiestyje Shrewsbury gyvenančių Linauskų šeima patiko didelė nelaimė. Kuriant pečių, ant prigesusių malkų pilta gazalino, kuriame eksplodavus, skaudžiai apdegė pats J. Linauskas, jo sesuo Katrė, dukterė Ona ir žmona Elzė. Si pastaroji apdegė taip pavojingai, kad galbut turės mirt.

Atsižymėjo. Ona Quinn, gyvenanti po No. 357 prie Salisbury gatvės, atsižymėjo tarp Worcesterio moteriu tuomi, kad gatvėje pasirodė taip girta, jog negalėjo paeiti. Policistas susimylėjęs ant jos, pašaukė patrolės vežimą, kuriuomi nugabenta ji kalėjimui, kuriame prasi-blavivus, teismo tapo nubausa \$10

Išsiuntė kalėjimui su vaiku. K. Galena paleista iš kalėjimo po porai mėnesių, kuriuos jis atbuvo už siulymą policistui kyšio, tai jo pati teismo pasiūsta kalėjimui už dirbinimą degtinės. Kadangi ji teisme prašė susimylėjimo, ir sakėsi negalinti skirtis su vienu metų vaiku, tai kalėjimui ji pasiūsta su vaiku.

Bedos su vaikais. Automobilistai apipyly policiją protestais prieš rogutėmis besivažinėjancius vaikus gatvėse. Skundžiamasi, kad jokiū būdu negalima išsisaugot, kadangi dėl sniego dau-

Taupyk Leibelius Brangių Kuponu
PRADĖK DABAR PIRKT
CHALLENGE PIENA
Rašyk bile vienu iš adresų, esančių ant kitos leibelii pusės del paveiksluoto dovanų katalogo.
"APSLIMOKA TAUPYT LEIBELIUS"

gybės automobiliais galima važiuot tik viduriu gatvės, o čia visuomet kruvos vaikų, tai čiuzinėja, tai rogutėmis važinėjasi. Policijos viršininkas supranta kėblumus, bet nesuranda būdą jų pašalinimui. Sako, gal butų geriausia vaikams atiminēt rogutės.

Šovė ir užsimokėjo. Antanas Macini užsimanė nusišaut savo namuose. Pasiėmęs revolverį du kartu šovė į kaklą, bet apart odos nudėskimo, nieko daugiau sau ne pakenkė. Pati jo persigandus, su mažu vaiku šoko per langą nuo antrų grindų ir prisimušė. Šovikas tapo areštuotas ir nubaustas \$100 už turėjimą namuose ginklo, kas ne piliečiams tiesomis užginta.

Prigavikai. Tulas M. Roman policijai pasiskundė, kad jis negalės atsikratyti nuo dviejų prigavikų, kuriais yra F. Novacki, atvažiavęs iš Chicago ir M. Miller iš Philadelphia, kurie prisipyre jam siulo pirkt pinigų dirbimui mašiną. Policija prigavikus suėmė ir jiedu teisme pasmerkta dviem mėnesiam kalėjimui.

Pradės "darbuotis". Nuo 1 dienos Kovo miesto majoras Sullivan pradės darbuotis antrai savo kandidatūrai į valstijos gubernatorių. Praėjusiuose rinkimuose jis pralaimėjęs, dabar imasi darbo anksčiau. Pradės veikt nuo pokilio Warren viešbuty, kuriame dalyvaus visų aplinkinių politikieriai demokratų partijos.

Draugijų reikalai.

Dvikojis katinas vėl Worcesterij. Worcesterio gyventojai gal pamena kiek trukšmo tas nepaprastas Dvikojis katinas sukėlė, netik Worcesterij, bet ir Bostone ir Lynne, pereitais metais. Bet Worcesteris taip jam patiko, kad jis atsilankys vėl, už porą savačių, bet šikart ne vienas. Jis turės visą būrį "peteliškių" su savim. Aušrelė priims juos, tad išdous platesnius raportus iš savo svečių nuotikių.

Fėrai. S. L. A. 57 kp. renčia didelius fėrus knygyno naudai, Vasario 8, 9 ir 10, Lietuvių svetainėje, 29 Endicott st. Kiekvieną vakarą bus skirtingi programai ir pasilinksminimai. Įžanga labai pigi, tik po 15 centų.

S.L.A. 57 kp. susirinkimas įvyks nedėlio, Vasario 4, Lietuvių svetainėje, 1 valandą popiet.

Aušrelės mėnesinis susirinkimas atsibus ketverge, Vasario 1, d. savam kambaryje, 83 Green st., 8 valandą vakare. Nariai kviečiami susirinkti.

Į LIETUVĄ
WHITE STAR LINE
Iš New Yorko į Cherbourg ir Southampton:
Olympic — vasario 10, bal. 7; balandžio 28-tą.
Majestic — Kovo 10; kovo 31; bal. 21 diena.
(Pasaulio didžiausias laivas)
Homeric — bal. 14; geg. 5; geg. 26.
Greiti susisiekimai su Baltijos portais.
AMERICAN LINE
Iš New Yorko į Plymouth, Cherbourg, Hamburg.
* Manchuria — Vasario 8.
* Mongolia — Vasario 22.
Minnehaha (3klia) — Kovo 1
* Naujos 3-ėtos klasios kvatieros. Perkeliant kitais laivais į Baltijos uostus.
RED STAR LINE
Iš New Yorko į Plymouth, Cherbourg, Antwerp.
Samland — vasario 17.
Lapland — vasario 24.
Kroonland — Kovo 3.
Zeeland — Kovo 22
New York — Hamburg — Dancig.
Gothland (3 klasa) — Kovo 28
Geras valgis. Uždaryti kambariai. Dideli viesi kambariai. Priemamos kainos Jus draugams, atkeliaujantiems Amerikon.
Passenger Department
84 State St., Boston, Mass.

Tel. Park 2470
BEN. MENDELSON
Advokatas.
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybei. Atlieku visus legaliskus darbus kaip Amerike, taip Europoj
390 Main st. Room 931-932
Worcester, Mass.

PAJESKOJIMAI:
PAJESKAU pusseserės Barbaros Katriutės Gedvilutės, iš Ponovadis k. Tėvų valsiė. Tėsių aps. Dvylika metų atgal gyvena Waterbury, Conn. Kasinot, prašau pranešt.
Jonas Kairis, Somerville, Conn.

ANT RANDOS.
PASIRANDAVOJA didelis, šiltas kambaris, pas gerus žmones. Pasteliraukit "Amerikos Lietuvis" ofise — 15 MILLBURY STREET, Worcester, Mass.

PARSIDUODA.
PARSIDUODA buėrnė ir grosernė geroj vietoj. Puikiai išdirbtas biznes.
"AMERIKOS LIETUVIS",
15 Millbury St., Worcester, Mass. (5-6)

PARSIDUODA. NAMAI—FARMOS!!

NAMAS 6 kambarių, su elektra, maudykle, kieto medžio grindis, vištinnikas, 15000 pėdų žemės, prie Millbury gatvės. Kaina \$3000.
NAMAS 6 kambarių, elektra, maudyklės, kieto medžio grindis, prie Lincoln gatvės. Kaina \$4000.
NAMAS 3 šeimynų su visais įtaisymais, prie Providence gatvės, arti bažnyčios. Kaina \$10500.
NAMAS 7 šeimynų prie Harrison gatvės, arti bažnyčios. Kaina \$13000.
FARMA 138 akrų žemės, 300 obelių ir grūšių, 30 galvijų, 2 arkliai, 100 vištų, visoki frankai nauji, miesto vanduo, elektra, prie gatvekario, pirmos klasios triobos, del greito pardavimo, kaina su viskuom \$13300. Geriausia farma šioj apielinkėj tarpe Worcesterio ir Bostono.

JONAS BUOKAS, Notarijušas ir Agentas, 25 Millbury St., Worcester, Mass.

Lietuvis advokatas baigęs du universitetu:
Cornell University su A. B. G. Washington university su LL.B.
Anthony O. Shallna
Lietuvis Advokatas
WORCESTERIJE — VAKARAIŠ 15 Millbury Street, Telephone Park 6407
BOSTONE — 18 TREMONT ST., Room 908 Kimball Building Telephone Main 7164.

EKSTRA! TELEGRAMAS EKSTRA!
OPERETĖ "IŠEIVIS"

Dviejų aktų muzikalė drama, žodžiai ir muzika St. Šimkaus
Bus perstatyta du kartu, "Aido" choro bendromis spēkomis su svetainės komitetu
NEDELIOJ, 4d. VASARIO, kaip 2-trą val. po pietų
IR
Seredoje, 7d. Vasario, kaip 7-tą val. vakare
LIETUVIŲ SVETAINĖJE,
29 ENDICOTT STREET
WORCESTER, MASS.

CUNARD
Lietuvos Valdžios Privilegija
2,310 lietuvių
gali atvažiuot į Ameriką pradendant ateinantį Liepos mėnesį. Cunard patarnavimas yra greičiausias savo giminėms atvažiuot į Ameriką. Žmonės turėdami Cunard bilietus, gali ant syk išvažiuot, nes Cunard laivai iš Europos beveik kasdieną. Išvažiuojancius iš Lietuvos per Cunard Liniją lydi kompanijos Lietuvys atstovas, kuris palengvina visus išievio vargus.
Už patarnavimą nėra ekstra kaštų.
Del tolesnių informacijų kreipkitės prie laivų kompanijos agento savo mieste, arba prie artčiausio.
Antanas J. Milleris, Lietuvis advokatas, 406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

J. L. Pašakarnis
Lietuvis optometristas
ir alkinij pritaikintojas.
377A BROADWAY,
So. Boston, Mass.

GRABORIUS
Juozas J. Dirsa
NAUJAS LIETUVIS
Geriausiai patarnauj už pigiausią prekę. Jei mirtis patiktų jus draugą ar gimine, kreipkitės prie manęs.
OFISAS:
208 MILLBURY STR.,
NAMAI:
13 ELLSWORTH STR.
Tel. Cedar 4953.

Miko Petrausko Koncertas!!
Gerb. kompozitorius paskutiniu kartu turės koncertą Worcesterijje. Programą pildys pats kompozitorius, su pagalbininkais: p-lės V. PUTVINSKAITE ir J. MITRIKAITE, ponai PRUSELAITIS, BAČIULIS, DIRVELIS, ir kiti.
Atsibus
A.O.H. Svetainėje, Trumbull St., Vasario 4 diena, 8 val. vakare

Lai užsitikimas Dantistas pataiso jums dantis
Visas darbas gvarantuotas. Vartoju geriausius įrankius ir medega.
Žemos kainos darbininkams.
ISTRAUKIŲ DANTIS BE SKAUSMO!!
Dr. Frederick Brown,
34 FRONT STREET,
Worcester, Mass.
(Atdara Vakaraish)

"111"
CIGARETAI!
10¢
JIE YRA GERI!

HOLLAND AMERICA LINE
Geriausias, tiesiausias susisiekimas su Liefuva vandeniu. Laivai perkelia pasažierus iš Rotterdamo tiesiai į Pilavą. Laivai išplaukia iš New Yorko:
NOORDAM
Vasario 10-tą.
NIUW AMSTERDAM
Vasario 17-tą.
VOLENDAM
Vasario 24-tą
Musu laivai turi geriausias vietas dėl trečios klasios pasažierų. Del užsakymų kreipkitės prie vietini agentų, ar į **HOLLAND AMERICAN LINE,** 89 State St., Boston, Mass.

Tel. Park 2148-W.
Prityręs Lietuvis Fotografistas
Jonas Černius,
8 Vernon st., Worcester, Mass.
Traukiu paveikslus pavienių, vestuvių, draugijų, išvažiavimų, parodų ir pagrabų. Darau krutamus paveikslus. Specialistas piešime didelių paveikslų. Užlaikau visokius paveikslų rėmus.

NEW YORK HAMBURG
UNITED AMERICAN LINES
JOINT SERVICE WITH **HAMBURG AMERICAN LINE**
Trumpiausias kelias į visas dalis.
LIETUVOS!
Laivai išplaukia kas savaitę nuo Pier 86, North River, prie 46 St., per pietus.
Kajutos su 2, 4, ir 6 lovomis ant visų laivų. Dideli valgomie kambariai, salionai, ir pasivaikšiojimui dėsniai dėl trečios klasios pasažierų. Laivai: Mount Clay, Hansa, Bayern, Mount Carroll, ir Thuringia, turi speciales kajutas taiggi.
Nauji trijų šriubų alivai: Resolute Reliance, ir Albert Ballian veža 1, 2, ir 3 klasios pasažierus.
United American Lines
Julius Rottenberg, Inc., 260 Hanover Street, Boston, Mass. arvietiniai agentai.